

SGS QUALIFOR
(Associated Documents)

Number: **AD 33-BA-06**

Version Date: **23/02/2015**

Page: **1 of 78**

Approved by: **Gerrit Marais**

SGS QUALIFOR

FOREST MANAGEMENT GENERIC STANDARD

GENERIČKI STANDARDI ZA GAZDOVANJE ŠUMOM

BOSNIA AND HERZEGOVINA 2015 BOSNA I HERCEGOVINA 2015

This checklist presents the SGS Qualifor standard for forest certification against the FSC Principles and Criteria. This standard forms the basis for:

- Development of a regional standard
- Scoping assessment
- Certification assessment
- Surveillance assessment
- Information to stakeholders on the assessment criteria used by SGS Qualifor

Lista provjere predstavlja SGS Qualifor standarde za certificiranje gazdovanja šumom u skladu sa FSC principima i kriterijima. Ovi standardi predstavljaju osnovu za:

- Razvijanje regionalnih standarda
- Procjenu polja rada
- Procjenu za certificiranje
- Nadzornu procjenu
- Informacije koje se daju interesnim grupama o kriterijima certificiranja korištenim od strane SGS Qualifor-a

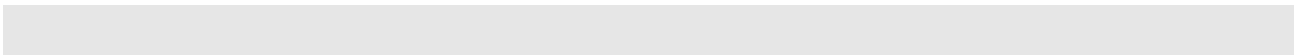
PHYSICAL ADDRESS FIZIČKA ADRESA		International Međunarodna	Local Lokalna
		SGS QUALIFOR Huawei Office Park - Building 1 - 128 Western Services Road, Woodmead 2191 Johannesburg - South Africa	SGS Slovakia Kysucká 14 040 11 Košice Slovakia
CONTACT KONTAKT	Person Osoba:	Natalia Marius	Milan Tóth
	Telephone Telefon:	+598.2.600.3.600 +598.95.02.00.86	+421 (0)55 6783128

	Email E-mail:	forestry@sgs.com	Milan.Toth@sgs.com
	Web address Web adresa	http://www.agriculture- food.sgs.com/en/Forestry/	

**CHANGES SINCE THE PREVIOUS VERSION OF THE STANDARD PROMJENE U ODNOSU
NA PRETHONU VERZIJU STANDARDA**

Section Sekcija	Change Promjena	Date Datum
	Changes throughout	23/01/2015

ADAPTATION OF STANDARD TO MEET LOCAL REQUIREMENTS AND THRESHOLDS **PRILAGOĐAVANJE STANDARDA RADI ZADOVOLJAVANJA LOKALNIH POTREBA I OGRANIČENJA**

Cilj lokalnog prilagođavanja SGS Qualifor standarda je sljedeći:

- i. identificiranje svih aspekata standarda koji mogu biti u proturječni pravnim zahtjevima područja u kojem se standardi upotrebljavaju. U slučaju identificiranja proturječnosti, u svrhu certificiranja, one se moraju procijeniti u saradnji sa umješanim ili pogođenim stranama. Proturječnosti postoje jedino u slučaju gdje pravne obaveze sprečavaju *implementaciju* nekog aspekta generičkih standarda. Proturječnošću se ne smatra prekoračivanje minimalnih zahtjeva generičkih standarda za udovoljavanje pravnih pitanja;
- ii. identificiranje svih aspekata generičkih standarda koja određuju ograničenja koja su manja od minimalnih zakonskih zahtjeva dotične zemlje. U slučaju da se te razlike odnose na bitna ograničenja, ona se moraju promijeniti kako bi se osiguralo da ona odgovaraju ili su veća od nacionalnih zahtjeva.
- iii. dodavanje posebnih indikatora (ako je potrebno sa odgovarajućim sredstvima verifikacije) i/ili upute kako procijeniti da li je identifikirana dokumentacija u skladu sa ključnim zahtjevima nacionalnih i lokalnih zakona o šumama, administrativnim propisima i multilateralnim međunarodnim ekološkim sporazumima povezanim sa FSC principima 1 – 10.
- iv. uzimanje u obzir nacionalog konteksta gazdovanja šumama;
- v. uzimanje u obzir nacionalnih okolišnih, socijalnih i ekonomskih perspektiva;
- vi. osiguravanje primjenjivosti i praktičnosti standarda u dotičnoj zemlji;
- vii. osiguravanje primjenjivosti i praktičnosti standarda u odnosu na obim i intenzitet gazdovanja u dotičnom šumsko privrednom području;
- viii. obraćanje pažnje na posebna pitanja koja se generalno tiču svake interesne grupe dotične zemlje.

Od SGS QUALIFOR-a se ne zahtjeva da traži saglasnost za promjenu generičkih standarda. SGS Qualifor će ipak napraviti značajna prilagođavanja za kako bi izašao u susret interesnim grupama vodeći se sljedećim:

- i. naše znanje vezano za indikatore i sredstva verifikacije koji su uključeni u druge, FSC akreditirane, regionalne, nacionalne ili sub-nacionalne standarde u odnosu na datu temu;
- ii. savjet dat u pisanoj formi od strane FSC inicijative u zemlji koje se tiče, u zavisnosti od vjerovatnoće da će predložena promjena imati podršku većine članova svake komore FSC radne grupe koja je aktivna u toj zemlji;
- iii. savjet dat u pisanoj formi od strane FSC regionalnog ureda koji pokriva dotičnu zemlju, u zavisnosti od vjerovatnoće da će predložena promjena imati podršku većine FSC članova svake komore u regionu
- iv. obim i intenzitet gazdovanja šumom.

SGS QUALIFOR bi trebao biti u mogućnosti da pokaže da su zahtjevi lokalno adaptiranih generičkih standarda, u širem kontekstu, u skladu sa zahtjevima drugih FSC akreditiranih nacionalnih standarda koji su primjenjivi za slične tipove šuma u regionu i sa svim uputama dobivenim od strane FSC nacionalnih inicijativa dotične zemlje.

Od SGS Qualifor-a se ne zahtjeva da provodi daljnje promjene lokalno adaptiranih standarda korištenih za procjenu tokom perioda validnosti certifikata, osim u mjeri koja je potrebna da bi se udovoljilo svim FSC politikama, standardima, uputama i savjetima naknadno odobrenim od strane FSC-a.

LAYOUT OF THE STANDARD PLAN STANDARDA:

Standardi su u skladu sa FSC principima i kriterijima (januar, 2000). Standardi su podjeljeni u deset dijelova, a svaki odgovara jednom FSC principu sa navedenim kriterijima ispod svakog principa. Pogledati niže radi daljnjeg pojašnjenja.

Sve stranice standarda su podjeljene u 3 kolone. Standardi također služe kao lista provjere koja se koristi tokom procjene i za svaki kriterij obezbijeđeno je sljedeće:

Zahtjevi Qualfor-a: Indikator	Oni ocrtavaju normu ili indikatore koje Qualfor zahtjeva u skladu sa određenim SFC kriterijem. Potencijalni izvor informacija ili dokaz koji dozvoljava procjenjivaču da ocjeni udovoljavanje određenom indikatoru. U nekim indikaorima napravljena je razlika između zahtjeva za „normalne“ šume i SLIMF operacija (SLIMF - male ili šume sa manjim intenzitetom gazdovanja).
Verifikatori	Verifikatori su primjeri šta bi SGS procjenjivač trebao provjeriti kako bi bio siguran da je određena norma ili indikator ispoštovan. Ova lista nje isključiva i procjenjivač može koristiti i druga sredstva kako bi potvrdio odgovarajući indikator.
Upute	Upute su pisane <i>kurzivom</i> i one pomažu procjenjivaču u shvatanju zahtjeva određeni indikator.

FSC princip

PRINCIP 4. ODNOSI SA ZAJEDNICOM I PRAVA RADNIKA:	
Aktivnosti gazdovanja šumom moraju dugoročno održavati ili unaprijeđivati socijalno i ekonomsko blagostanje šumarskih radnika i lokalne zajednice.	
Kriterij 4.1: Zajednicama unutar ili u susjedstvu sa šumskim područjem kojim se gazduje potrebno je omogućiti zapošljavanje, obuku i druge usluge.	
Indikator 4.1.6	Dokazi i upute:
Politike i procedure, te njihova implementacija, čine da su kvalifikacije, vještine i iskustvo osnova za upošljavanje, dodjelu radnih mjesta, obučavanje i napredovanje osoblja na svim nivoima	<i>Ne postoje dokazi o diskriminaciji na osnovu: rase, boje, kulture, spola, starosti, religije, političkog opredjeljenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla</i>
SLIMF:	Politike i procedure zapošljavanja.
Uposlenici nisu diskriminirani prilikom upošljavanja, napredovanja, plaćanja otpremnine i zaposlenja vezanog za socijalnu sigurnost	Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, radnicima i predstavnicima sindikata.
	SLIMF:
	Razgovori sa radnicima i izvođačima radova

FSC kriteriji

SGS Qualfor
unite (Italics)

SGS Qualfor
verifikatori

SGS Qualfor
indikator

Godina procjene

SGS Qualfor obzervacije
u skladu sa indikatorima

PRINCIPLE 1. COMPLIANCE WITH LAWS AND FSC PRINCIPLES POŠTIVANJE ZAKONA I FSC PRINCIPA	
Forest management shall respect all applicable laws of the country in which they occur and international treaties and agreements to which the country is a signatory, and comply with all FSC Principles and Criteria / Gazdovanje šumom mora poštivati sve primjenjive zakone države u kojoj djeluje, međunarodne ugovore i sporazume koje je država potpisala, kao i FSC Principe i Kriterije.	
Criterion 1.1 Forest management shall respect all national and local laws and administrative requirements / Gazdovanje šumom mora poštivati sve državne i lokalne zakone i administrativne zahtjeve.	
Indicator 1.1.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
There is no evidence of significant non-compliance with all national and local laws and administrative requirements Ne postoji dokaz o značajnoj neusklađenosti sa nacionalnim i lokalnim zakonima i administrativnim zahtjevima.	Interviews with and information supplied by regulatory authorities, other stakeholders and Forest Managers. Control of required legal documentation. policies, operational procedures and standards demonstrate compliance with requirements. Razgovori i informacije dobivene od regulatornih vlasti, ostalih interesnih grupa i organizacija zaduženih za gazdovanje šumom. Kontrola potrebne pravne dokumentacije, politika, operativnih procedura i standarda ukazuju na poštivanje uslova.
MA	
Indicator 1.1.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Forest managers shall demonstrate awareness of relevant codes of practice, operational guidelines and other accepted norms or agreements. Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume ukazuje na upoznatost sa relevantnim pravilima struke, operativnih pravilnika i drugih prihvaćenih normi i sporazuma.	Interviews with Forest Managers and field observations. List of applicable laws, regulations and national guidelines. Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i opažanja na terenu. Lista primjenjivih zakona, propisa i nacionalnih pravilnika.
MA	
Indicator 1.1.3	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Forest managers shall demonstrate compliance with relevant codes of practice, operational guidelines and other accepted norms or agreements. Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume pokazuje usaglašenost sa svim relevantnim pravilima struke, operativnim pravilnicima i drugim prihvaćenim standardima i sporazumima	Interviews with Forest Managers and field observations. List of applicable laws, regulations and national guidelines. Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i zapažanja na terenu. Lista primjenjivih zakona, propisa i nacionalnih pravilnika.
MA	
Criterion 1.2 All applicable and legally prescribed fees, royalties, taxes and other charges shall be paid / Sve primjenjive i zakonski određene takse, najamnine, porezi i drugi troškovi se moraju plaćati.	
Indicator 1.2.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:

<p>There is evidence that required payments have been made.</p> <p>Postoji dokaz o plaćanju propisanih uplata.</p>	<p>Invoices, tax returns, receipts.</p> <p>Interviews with and information supplied by regulatory authorities and other stakeholders.</p> <p>No evidence of non-payment</p> <p>Fakture, poreske prijave, računi.</p> <p>Razgovori i informacije dobivene od regulatornih vlasti i ostalih interesnih grupa.</p> <p>Ne postoji dokaz o neplaćanju.</p> <p><u>The list of all charges to be paid.</u></p> <p><u>Spisak svih troškova koji se plaćaju</u></p>
MA	
Indicator 1.2.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Provision has been made to meet the costs of future fees</p> <p>Poduzete su mjere kako bi se osiguralo plaćanje budućih troškova.</p>	<p>Specific provisions in financial planning and long-term budgets.</p> <p>Posebne odredbe u finansijskom planiranju i dugoročni budžeti.</p>
MA	
<p>Criterion 1.3</p> <p>In signatory countries, the provisions of all the binding international agreements such as CITES, ILO conventions, ITTA, and Convention on Biological Diversity, shall be respected. / U zemljama potpisnicama, moraju se poštivati sve odredbe obvezatnih međunarodnih sporazuma kao npr. CITES, ILO Konvencije, ITTA, i Konvencije o biološkoj raznolikosti.</p>	
Indicator 1.3.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>There is awareness and implementation of the requirements of the Convention of International Trade in Endangered Species (CITES) and controls in place to ensure continuing compliance with such</p> <p>Postoji upoznatost i provođenje odredbi Konvencije o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama (CITES) i primjenjuje se odgovarajuća kontrola koja osigurava kontinuitet njenog poštivanja</p>	<p>Interviews with Forest Managers</p> <p>Operational documentation</p> <p>Required licenses are in place</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom</p> <p>Operativna dokumentacija</p> <p>Postojanje potrebnih dozvola</p> <p><u>The list of all binding international agreements signed by B&H.</u></p> <p><u>Spisak svih obavezivajućih međunarodnih sporazuma koji su potpisani od strane BiH</u></p> <p><u>Bosnia and Herzegovina is signatory of all ILO Conventions.</u></p> <p><u>Bosna i Hercegovina je potpisnica svih ILO konvencija.</u></p>
MA	
Indicator 1.3.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Forest Managers have implemented controls to ensure continuing compliance with the International Labour Organisation (ILO) conventions that apply to their operations. ILO 87 and 98 are minimum requirements for certification.</p> <p>Organizacija zadužena za gazdovanje</p>	<p>Interviews with Forest Managers, workers, contractors, labour unions and regulatory authorities.</p> <p>Review of policies, procedures and personnel records.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, radnicima, izvođačima radova, sindikatom i regulatornim vlastima.</p>

<p>šumom/vlasnik je implementirala kontrolu kako bi osigurala kontinuitet poštivanja odredbi konvencija međunarodne organizacije rada (ILO) koje se odnose na njihove operacije. Poštivanje ILO Konvencije 87 i 98 su minimalan zahtjev za certificiranje.</p>	<p>Razmatranje politika, procedura i ličnih zapisa. <u>Written proofs (internal policies, procedures and statements).</u> <u>Pisani dokazi (interna politika, procedure i izjave organizacije)</u></p>
MA	
<p>Indicator 1.3.3 Indikator 1.3.3.</p> <p>Forest Managers implemented controls to ensure continuing compliance with ITTA.</p> <p>Organizacija zadužena za gazdovanje šumom je implementirala kontrolu kako bi osigurala poštivanje odredbi ITTA-e.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers, regulatory authorities and other stakeholders.</p> <p>Review of policies, procedures and records</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, regulatornim vlastima i ostalim iteresnim grupama.</p> <p>Razmatranje politika, procedura i zapisnika</p>
MA	
<p>Indicator 1.3.4</p> <p>Forest Managers have implemented controls to ensure continuing compliance with the International Biodiversity Convention.</p> <p>Organizacija zadužena za gazdovanje šumom je implementirala kontrolu kako bi osigurala kontinuitet poštivanja odredbi međunarodne Konvencije o biološkoj raznolikosti.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers, regulatory authorities and other stakeholders.</p> <p>Review of policies, procedures and records.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, regulatornim vlastima i ostalim iteresnim grupama.</p> <p>Razmatranje politika, procedura i zapisnika</p>
MA	
<p>Criterion 1.4 Conflicts between laws, regulations and the FSC Principles and Criteria shall be evaluated for the purposes of certification, on a case-by-case basis, by the certifiers and the involved or affected parties / Neslaganja između zakona, pravila i FSC Principa i Kriterija se procjenjuju u svrhu certificiranja, od slučaja do slučaja, od strane tijela za certificiranje i drugih zainteresovanih strana.</p>	
<p>Indicator 1.4.1</p> <p>Any identified conflicts are brought to the attention of SGS and involved or affected parties.</p> <p>SGS i umješana ili pogođene strane se obavještavaju o svakoj uočenoj proturječnosti.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p><i>SGS will assess the conflict and advise on resolution thereof, where such were possible.</i></p> <p>Interviews with Forest Managers and other stakeholders.</p> <p><i>SGS će procijeniti proturječnost i dati savjet za njeno rješavanje, gdje je to moguće.</i></p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i ostalim interesnim grupama.</p>
MA	
<p>Indicator 1.4.2</p> <p>Once the conflicts between the existing national laws and the FSC P&C are serious and cannot be resolved by the certification body, they are reported to the Dispute Resolution Committee of FSC National Working Group. The DRC of the NWG will give an independent interpretation and recommendations.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p><u>The report to the DRC of the NWG.</u></p> <p><u>The DRC of the NWG interpretation and recommendations.</u></p> <p><u>Izveštaj upućen Komitetu za rješavanje neslaganja FSC Državne Radne Grupe</u></p> <p><u>Interpretacija i preporuke Komiteta za rješavanje neslaganja FSC Državne Radne Grupe</u></p>

<p>U slučaju kada su neslaganja između postojećih državnih zakona i FSC Principa i Kriterija ozbiljna i ne mogu se riješiti od strane tijela za certificiranje o tome se izvještava Komitet za rješavanje neslaganja FSC Državne Radne Grupe. Komitet će dati nezavisnu interpretaciju i preporuke.</p>		
MA		
Criterion 1.5	<p>Forest management areas should be protected from illegal harvesting, settlement and other unauthorised activities / Šumska područja se trebaju zaštititi od nedozvoljene sječe, nastanjivanja i drugih neovlaštenih aktivnosti.</p>	
Indicator 1.5.1	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p>	
<p>Forest Managers have taken to monitor, identify and control illegal harvesting, settlement and other unauthorised activities.</p> <p>Organizacija zadužena za gazdovanje nadzire, identifikuje i kontroliše bespravne sječe, nastanjivanja i druge nedozvoljene aktivnosti.</p>	<p>Field observations show no damage from unauthorised or illegal activities</p> <p>Manager's explanation of protection/ prevention activities e.g. signs, gates, patrols, etc</p> <p>Copies of reports made to the authorities of problem activities</p> <p>Boundaries are known to the manager and local communities and are easily identified in the field.</p> <p>Boundaries are marked in areas where there is a high risk of encroachment.</p> <p>Opažanja na terenu ukazuju da ne postoji šteta nastala nedozvoljenim i ilegalnim aktivnostima</p> <p>Objašnjenje od strane organizacije zadužene za gazdovanje o aktivnostima zaštite/prevencije npr. znakovi, kapije, patrole itd.</p> <p>Kopije izvještaja o problematičnim aktivnostima upućene odgovornim institucijama</p> <p>Organizacija zadužena za gazdovanje i lokalne zajednice znaju gdje se nalaze granice koje se mogu lako identificirati na terenu.</p> <p>Granice su označene na mjestima gdje postoji veliki rizik od povrede svojine.</p>	
MA		
Indicator 1.5.2	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p>	
<p>There are adequate personnel and surveillance resources to control such activities</p> <p>Postoje adekvatni ljudski resursi i resursi za nadzor u svrhu kontrolisanja takvih aktivnosti</p>	<p>Staff records and records of security incidences</p> <p>Field observations provide no evidence of ongoing illegal activities</p> <p>Zapisi zaposlenika i zapisnici o bezbjednosnih incidentima</p> <p>Opažanja na terenu ne daju dokaze o trenutnim ilegalnim aktivnostima</p>	
MA		
Criterion 1.6	<p>Forest managers shall demonstrate a long-term commitment to adhere to the FSC Principles and Criteria / Upravitelji šume moraju pokazati dugoročnu predanost pridržavanju FSC Principa i kriterija</p>	
Indicator 1.6.1	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p>	
<p>There is a publicly available policy endorsed by the owner/most senior management explicitly stating</p>	<p>Written policy with appropriate statement is available</p> <p>Dostupna je pisana politika sa odgovarajućom izjavom</p>	

<p>long term commitment to forest management practices consistent with the FSC Principles and Criteria</p> <p>Postoji javno dostupna politika podržana od strane vlasnika/najvišeg nivoa menadžmenta koja eksplicitno ukazuje na dugoročnu predanost ka aktivnostima gazdovanja koja su u skladu sa FSC principima i kriterijima</p>	<p><u>SLIMF:</u></p> <p>The management plan</p> <p>Plans (written or informal) for investment, training, and sharing of income or other benefits</p> <p>Past management has been compatible with the P&C</p> <p>Plan gazdovanja</p> <p>Planovi (pisani ili neformalni) za investiranje, obuku i podjelu prihoda ili drugih beneficija</p> <p>Prošli plan gazdovanja je kompatibilan sa P&C</p>
MA	
<p>Indicator 1.6.2</p> <p>The policy is communicated throughout the organisation (including to contractors) and to external stakeholders</p> <p>Radnici unutar organizacije su upoznati sa politikom (uključujući i izvođače radova), kao i vanjske interesne grupe</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers, workers and stakeholders.</p> <p>Evidence of distribution of policy to stakeholders.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, radnicima i intersnim grupama.</p> <p>Dokaz o distribuciji politike interesnim grupama</p>
MA	
<p>Indicator 1.6.3</p> <p>Where the owner/manager has some responsibility for forest lands not covered by the certificate, then there is a clear long term commitment to managing all forests in the spirit of the FSC P&C</p> <p>U slučaju da vlasnik/organizacija ima neku vrstu odgovornosti nad šumskim područjima koja nisu pokrivena cetifikatom tada postoji dugoročna predanost ka gazdovanju svim šumama u duhu FSC P&C</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Evidence of such other forest lands.</p> <p>Policies</p> <p>Interviews with Forest Managers.</p> <p>Dokazi o takvim šumskim područjima</p> <p>Politike</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom</p>
MA	
<p>Indicator 1.6.4</p> <p>Management of forest areas identified in terms of 1.6.3 complies with the latest FSC Partial Certification Policy</p> <p>Gazdovanje šumskim područjima identificiranim pod 1.6.3 je u skladu sa najnovijom FSC politikom parcijalnog certificiranja.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers, policies, procedures and field observations.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje, politike procedure i opažanja na terenu.</p>
MA	

PRINCIPLE 2. TENURE AND USE RIGHTS RESPONSIBILITIES ODGOVORNOSTI VLASNIČKIH I KORISNIČKIH PRAVA

Long-term tenure and use rights to the land and forest resources shall be clearly defined, documented and legally established. / Dugoročna prava vlasništva i korištenja šumskih resursa i šumskog zemljišta moraju biti jasno definisana, dokumentovana i zakonski ustanovljena.

Criterion 2.1 Clear evidence of long-term forest use rights to the land (e.g. land title, customary rights or lease agreements) shall be demonstrated / Mora se predočiti jasan dokaz dugoročnog prava korištenja šumskog zemljišta (npr. vlasništvo, običajna prava, ugovori o zakupu).

Indicator 2.1.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>There is documentation showing the owner/manager's legal rights to manage the land and/or utilise forest resources</p> <p>Postoji dokumentacija koja ukazuje na zakonski regulisano pravo vlasnika/organizacije da gazduje i/ili iskorištava šumske resurse</p>	<p>Documentation with appropriate legal status (<u>registrations, contracts, valid documents from land registry, cadastre of real estate and forest cadastre</u>).</p> <p>Maps clearly indicating the boundaries of the FMU.</p> <p>Dokumentacija o odgovarajućem pravnom statusu (<u>registracije, ugovori, važeći izvodi iz zemljišnog katastra, katastra nekretnina i katastra šumskih zemljišta</u>).</p> <p>Karte na kojima su jasno naznačene granice šumsko-privrednog područja.</p>

MA

Indicator 2.1.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>The FMU is committed to long-term forest management of at least one rotation length or harvest cycle.</p> <p>Šumsko-privredno područje je posvećeno dugoročnom gazdovanju u najmanje jednom periodu ophodnje ili ciklusu sječa.</p>	<p>Policies and management plans make clear reference to management objectives that support this indicator.</p> <p>Politike i planovi gazdovanja (šumsko privredne osnove) jasno upućuju da ciljevi gazdovanja podržavaju ovaj indikator.</p>

MA

Indicator 2.1.3	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Where the Forest Manager does not have legal title, the owner/government does not impose constraints that prevent compliance with the SGS Qualifor standard or the objectives of the management plan.</p> <p>U slučaju kada organizacija zadužena za gazdovanje šumom nema vlasničko pravo, vlasnik/vlada ne nameće ograničenja koja sprječavaju udovoljavanje SGS Qualifor standardima ili ciljevima plana gazdovanja.</p>	<p>Provisions in agreement for tenure.</p> <p>FMU management plans.</p> <p>FMU long term strategies.</p> <p>Odredbe ugovora o zakupu/korištenju.</p> <p>Šumsko oprivredne osnove za ŠPP.</p> <p>Dugoročne strategije za ŠPP.</p>

MA

Indicator 2.1.4 <u>(Local)</u>	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>The local communities with the legal and customary tenure or use rights is granted free access to the forest, on locations designated in the forest management plan and according to documentation issued by the forest manager/owner.</p> <p>Lokalnim zajednicama sa zakonskim pravom vlasništva ili korištenja zagaranovan je slobodan</p>	<p>Discussion with the forest manager/owner</p> <p>Written proofs (agreements, compensations, maps)</p> <p>Discussion with the local communities</p> <p>Forest management plan</p> <p>Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom</p>

<p>pristup šumi na lokacijama koje su naznačene u šumsko privrednim osnovama i u skladu sa dokumentacijom koja je izdata od strane organizacije zadužene za gazdovanje/vlasnika šume.</p>	<p>šume Pisani dokazi (dogovori, kompenzacije, mape) Diskusija sa lokalnim zajednicama Šumsko privredna osnova</p>
MA	
Indicator 2.1.5 (Local)	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>All persons have the right, to enter the forests or forestland for the purpose of recreation, if not otherwise laid down in legal regulations.</p> <p>Sve osobe imaju pravo pristupa šumama ili šumskom zemljištu u svrhu rekreacije ukoliko nije drugačije određeno</p>	<p>Discussion with the forest manager/owner Discussion with the local communities Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume Diskusija sa lokalnim zajednicama</p>
MA	
Indicator 2.1.6 (Local)	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>The local population is granted the use of non-timber forest products by the forest manager/owner for their own needs, wherever there is no direct impact on the forest ecosystem stability and other forest management objectives and in compliance with legal regulations.</p> <p>Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume dopušta lokalnom stanovništvu korištenje sekundarnih šumskih proizvoda za zadovoljavanje ličnih potreba, ako ne postoji direktan uticaj na stabilnost šumskih ekosistema i na ostale ciljeve gazdovanja u skladu sa zakonskim propisima.</p>	<p>Discussion with the forest manager/owner Discussion with the local communities Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume Diskusija sa lokalnim zajednicama</p>
MA	
<p>Criterion 2.2 Local communities with legal or customary tenure or use rights shall maintain control, to the extent necessary to protect their rights or resources, over forest operations unless they delegate control with free and informed consent to other agencies. / Lokalne zajednice koje imaju zakonska ili običajna prava vlasništva ili korištenja, moraju zadržati kontrolu nad šumarskim aktivnostima do nivoa koji je potreban da bi zaštitili svoja prava i resurse, osim ukoliko kontrolu slobodnom voljom ne povjere drugim institucijama.</p>	
Indicator 2.2.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>All existing legal or customary tenure or use rights that local communities have within the FMU shall be documented and mapped</p> <p>Sva postojeća zakonska ili običajna prava posjedovanja ili korištenja lokalnih zajednica unutar ŠPP moraju biti dokumentovana i unesna na kartu.</p>	<p>Documentation showing acknowledgement by forest management of such agreements and maps. Interviews with Forest Managers and consultation with local community representatives. Dokumentacija koja ukazuje da gazdovanje šumama priznaje takve sporazume i karte. Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i konsultacija sa predstavnicima lokalne zajednice.</p>
MA	
Indicator 2.2.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Forest planning and operations will be subject to these tenure or use rights unless such have been</p>	<p>Forest management plans</p>

<p>delegated to other agencies.</p> <p>Šumarsko planiranje i aktivnosti spadaju u gore navedena prava posjedovanja ili korištenja osim u slučaju da su ona delegirana drugim organizacijama.</p>	<p>Field observations</p> <p>Planovi gazdovanja</p> <p>Opažanja na terenu</p>
MA	
<p>Indicator 2.2.3</p> <p>Where communities have delegated control of their legal or customary tenure or use rights, or part thereof, this can be confirmed by documented agreements and/or interviews with representatives of the local communities</p> <p>U slučaju da su zajednice povjerile kontrolu ili dio kontrole svojih zakonskih ili običajnih prava posjedovanja ili korištenja, ovo se može potvrditi dokumentima o sporazumu i/ili razgovorima sa predstavnicima lokalnih zajednica</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Written agreements.</p> <p>Free and informed consent communicated by representatives of local communities.</p> <p>Clear evidence of payment for tenure or use rights.</p> <p>Pisani sporazumi.</p> <p>Dobrovoljna i svjesna saglasnost i raširena informisanost o tome među predstavnicima lokalnih zajednica.</p> <p>Jasan dokaz o naknadi za prava posjedovanja i korištenja.</p>
MA	
<p>Indicator 2.2.4</p> <p>Allocation, by local communities, of duly recognized legal or customary tenure or use rights to other parties is documented, with evidence of free and informed consent</p> <p>Prenošenje validnih priznatih zakonskih ili običajnih prava posjedovanja ili korištenja od strane lokalnih zajednica na treća lica je dokumentovano dokazom o dobrovoljnoj i svjesnoj saglasnosti</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with local communities.</p> <p>Written agreements.</p> <p>Free and informed consent communicated by representatives of local communities.</p> <p>Razgovori sa lokalnim zajednicama.</p> <p>Pisani ugovori.</p> <p>Dobrovoljna i svjesna saglasnost saopštena od strane predstavnika lokalnih zajednica.</p>
MA	
<p>Indicator 2.2.5</p> <p>The forest is accessible to local rights holders.</p> <p>Šuma je dostupna osobama sa pravom korištenja.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Management Plans</p> <p>Interviews with local communities.</p> <p>Planovi gazdovanja</p> <p>Razgovori sa lokalnim zajednicama.</p>
MA	
<p>Indicator 2.2.6</p> <p>Monitoring results show no significant impacts caused by access taking place in terms of 2.2.5</p> <p>Zapisi monitoringa pokazuju da nema značajnih negativnih uticaja, koji su proizašli iz prava pristupa u smislu 2.2.5</p>	<p>Verifiers & Guidance/ Dokaz i upute</p> <p>Monitoring records</p> <p>Inspection of areas/resources where access and/or use has taken place.</p> <p>Zapisi monitoringa</p> <p>Provera područja/resursa gde je pristup dozvoljen i gde se događa</p>

Criterion 2.3	<p>Appropriate mechanisms shall be employed to resolve disputes over tenure claims and use rights. The circumstances and status of any outstanding disputes will be explicitly considered in the certification evaluation. Disputes of substantial magnitude involving a significant number of interests will normally disqualify an operation from being certified / Moraju se primjenjivati odgovarajući mehanizmi za rješavanje sporova oko prava vlasništva i korištenja. Okolnosti i status ozbiljnih sporova će biti posebno razmotreni prilikom procjene za certifikaciju. Sporovi značajnijih razmjera koji uključuju veći broj interesa diskvalifikuju postupak certificiranja.</p>
Indicator 2.3.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Appropriate documented procedures to resolve tenure claims and use right disputes are in place where any potential for such conflicts does exist</p> <p>Postoje odgovarajuće dokumentovane procedure za rješavanje sporova o potraživanju vlasničkih prava ili prava korištenja gdje god postoji mogućnost postojanja ovakvih konflikata.</p> <p>SLIMF:</p> <p>There are no major unresolved disputes relating to tenure and use rights in the forest. Disputes or grievances are being resolved using locally accepted mechanisms and institutions.</p> <p>Measures are taken to avoid damage to other peoples' use rights or property, resources, or livelihoods. Where accidental damage occurs, fair compensation is provided.</p> <p>Ne postoje ozbiljni neriješeni sporovi o vlasničkim pravima i pravima korištenja u šumi. Sporovi ili žalbe se rješavaju koristeći se lokalno prihvaćenim mehanizmima i institucijama.</p> <p>Poduzimaju se mjere kako bi se izbjeglo nanošenje štete posjedima, pravima korištenja, resursima ili sredstvima za život drugih osoba. U slučaju nanošenja šteta, mora se obezbijediti pravedna kompenzacija.</p>	<p>Documented procedures.</p> <p>Interviews with Forest Managers and consultation with representatives of local communities.</p> <p><i>Documented procedures are available that allow for a process that could generally be regarded as open and acceptable to all parties with an objective of achieving agreement and consent through fair consultation. Procedures should allow for impartial facilitation and resolution.</i></p> <p>Dokumentovane procedure.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i konsultacija sa predstavnicima lokalnih zajednica.</p> <p><i>Postoje dokumentovane procedure za koje se generalno može smatrati da su otvorene i prihvatljive svim stranama, te imaju za cilj postizanje dogovora i saglasnosti kroz pravednu konsultaciju. Procedure trebaju dozvoljavati nepristrasno pokretanje i rješavanje sporova.</i></p> <p>SLIMF:</p> <p>Interviews with Forest Manager and local community groups</p> <p><u>Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume i sa lokalnim zajednicama</u></p>
MA	
Indicator 2.3.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>The Forest Manager shall maintain a record of disputes and the status of their resolution, including evidence related to the dispute and documentation of steps taken to resolve the dispute.</p> <p>Organizacija zadužena za gazdovanje održava zapisnike o sporovima i statusu njihovog rješenja, uključujući dokaze vezane za sporove i dokumentaciju o poduzetim koracima za njihovo rješavanje</p>	<p>Documented records of disputes</p> <p>Dokumentovani zapisnici o sporovima</p>
MA	
Indicator 2.3.3	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Unresolved tenure and/or use right disputes that are of a substantial magnitude and involving a</p>	<p><i>Magnitude of a dispute may be assessed by considering the scale at a landscape level associated with the opinion of a</i></p>

<p>significant number of interests should disqualify an operation from being certified.</p> <p>Nerješeni sporovi oko vlasničkih prava i/ili prava korištenja koji imaju značajnu veličinu i umješanost velikog broja interesnih grupa diskvalifikuju određenu operaciju od certificiranja</p>	<p><i>majority of community representatives and/or the time period over which the dispute has been in place</i></p> <p>Interviews with Forest Managers and consultation with representatives of local communities.</p> <p>Complete record of a history of disputes.</p> <p><i>Veličina sporova se može procijeniti na osnovu njihovog obima uticaja i mišljenja većine predstavnika zajednica i/ili vremenskog perioda trajanja sporova.</i></p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i predstavnicima lokalih zajednica.</p> <p>Potpuni zapisnici o historiji sporova.</p>
MA	
<p>Indicator 2.3.4</p> <p>Dispute resolution procedures shall make provision for the requirement that where the future tenure or use rights of communities may be compromised, forest operations that are, or may be the direct cause of the dispute, will not be initiated or will be suspended until the dispute had been resolved.</p> <p>Procedure za rješavanje sporova moraju sadržavati odredbe da, u slučaju ugrožavanja budućih prava vlasništva i korištenja zajednica, šumarske aktivnosti koje su ili mogu biti direktan uzrok spora neće otpočeti ili će biti suspendirane sve dok se spor ne riješi.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers and consultation with representatives of local communities.</p> <p>Complete record of a history of disputes.</p> <p>Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i konsultacija sa predstavnicima lokalih zajednica.</p> <p>Potpuni zapisnici o historiji sporova.</p>
MA	
<p>PRINCIPLE 3. INDIGENOUS PEOPLES' RIGHTS / PRAVA AUTOHTONOG STANOVNIŠTVA</p> <p>The legal and customary rights of indigenous peoples to own, use and manage their lands, territories, and resources shall be recognised and respected. / Moraju se prepoznati i poštivati zakonska i običajna prava autohtonog stanovništva da posjeduju, koriste i upravljaju svojom zemljom, područjem i resursima.</p>	
<p>Criterion 3.1</p>	<p>Indigenous peoples shall control forest management on their lands and territories unless they delegate control with free and informed consent to other agencies. / Autohtono stanovništvo kontroliše gospodarenje šumom na svojoj zemlji i područjima, ili kontrolu povjerava slobodnom voljom drugim organizacijama</p>
MA	Not Applicable Nije primjenljivo
<p>Criterion 3.2</p>	<p>Forest management shall not threaten or diminish, either directly or indirectly, the resources or tenure rights of indigenous peoples / Gospodarenje šumom neće ugrožavati ili umanjivati, direktno ili indirektno, resurse i vlasnička prava autohtonog stanovništva.</p>
MA	Not Applicable Nije primjenljivo

Criterion 3.3	Sites of special cultural, ecological, economic or religious significance to indigenous peoples [and other sections of the community] shall be clearly identified in co-operation with such peoples, and recognised and protected by forest managers. / U saradnji s autohtonim stanovništvom potrebno je jasno odrediti mjesta od posebnog kulturnog, ekološkog, ekonomskog i vjerskog značaja, a organizacija zadužena za gazdovanje šumom ih mora priznati i zaštititi.
MA	Not Applicable, respective indicators were transferred to Criterium 4.4
Criterion 3.4	Indigenous peoples shall be compensated for the application of their traditional knowledge regarding the use of forest species or management systems in forest operations. This compensation shall be formally agreed upon with their free and informed consent before forest operations commence. / Autohtono stanovništvo treba dobiti naknadu za primjenu tradicionalnog znanja po pitanjima korištenja šumskih vrsta i sistema gazdovanja kod šumarskih aktivnosti. Takvu je naknadu potrebno i formalno dogovoriti po slobodnoj volji autohtonog stanovništva prije početka šumarskih aktivnosti.
MA	Not Applicable Nije primjenljivo
PRINCIPLE 4. COMMUNITY RELATIONS AND WORKER'S RIGHTS / ODNOSI SA ZAJEDICOM I PRAVA RADNIKA	
Forest management operations shall maintain or enhance the long-term social and economic well being of forest workers and local communities. / Aktivnosti gazdovanja šumom moraju dugoročno održavati ili unaprijeđivati socijalno i ekonomsko blagostanje šumarskih radnika i lokalne zajednice.	
Criterion 4.1	The communities within, or adjacent to, the forest management area should be given opportunities for employment, training, and other services / Zajednicama unutar ili u susjedstvu sa šumskim područjem kojim se gazduje potrebno je omogućiti zapošljavanje, obuku i druge usluge.
Indicator 4.1.1 People in local communities are given opportunities in employment, training and contracting Pripadnicima lokalnih zajednica daju se prilike za zapošljavanje, obuku i izvođenje radova	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute: Interviews with Forest Managers and workers. Consultation with representatives of local communities and labour unions. Training strategies. Job advertisements in local publications Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i radnicima. Konsultacija sa predstavnicima lokalnih zajednica i sindikata. Strategije za obuku. Oglasi za posao u lokalnim medijima.
MA	
Indicator 4.1.2 In large scale organisations, contracts are awarded through a transparent process on the basis of clear criteria; justification for final selections is documented U velikim organizacijama izvođenje radova se dodjeljuje na bazi jasnih kriterija u transparentnom procesu; obrazloženje za krajnji odabir je	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute: Interviews with contractors. Policies and procedures of the assessed organisation. Documentation on contracting of services. Razgovori sa izvođačima radova. Politike i procedure organizacije koja se procjenjuje.

dokumentovano	Dokumentacija o unajmljivanju usluga.
MA	
Indicator 4.1.3	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
In large scale organisations training and/or other appropriate forms of assistance to local people and workers to meet the organisation's long-term staffing requirements are developed and supported	Workers include: employees, contractors, sub-contractors, and any other persons carrying out forestry work on the forest management unit.
U velikim organizacijama su razvijene i podržane obuke i/ili drugi odgovarajući vidovi pomoći pripadnicima lokalnih zajednica i radnicima u cilju udovoljavanja dugoročnim potrebama organizacije za osobljem.	Long-term training plans.
	Interviews with Forest Managers and workers.
	U radnike se ubrajaju: uposlenici, izvođači radova, djelimični izvođači radova i sve ostale osobe koje obavljaju šumarske poslove u ŠPP.
	Dugoročni planovi obuke.
	Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i radnicima.
MA	
Indicator 4.1.4	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Support is provided for local infrastructure and facilities at a level appropriate to the scale of the forest resources	Consultation with representatives of local communities
Pruža se podrška lokalnoj infrastrukturi i objektima u nivou koji odgovara obimu šumskih resursa	Provision of training; schooling; medical; facilities; housing; accommodation
	Konsultacija sa predstavnicima lokalnih zajednica
	Poduzimanje mjera za obuku; školovanje; zaštitu zdravlje; objekte; smještaj
MA	
Indicator 4.1.5	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Where practicable, communities are given controlled access to forest and non-forest products on the FMU	Interviews with Forest Managers and local communities.
Ako je praktično izvodljivo, zajednicama je dato pravo kontrolisanog pristupa šumi i korištenja sekundarnih šumskih proizvoda u ŠPP	Evidence of controlled harvesting activities
	Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i lokalnim zajednicama.
	Dokaz o kontrolisanju aktivnosti iskorištavanja
MA	
Indicator 4.1.6	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Policies and procedures and the implementation thereof make qualifications, skills and experience the basis for recruitment, placement, training and advancement of staff at all levels	<i>No evidence of discrimination on the basis of: race, colour, culture, sex, age, religion, political opinion, national extraction or social origin</i>
Politike i procedure, te njihova implementacija čine da su kvalifikacije, vještine i iskustvo osnova za upošljavanje, dodjelu radnih mjesta, obučavanje i napredovanje osoblja na svim nivoima	Employment policies and procedures.
	Interviews with Forest Managers, workers and Labour Union representatives.
	Ne postoje dokazi o diskriminaciji na osnovu: rase, boje, kulture, spola, starosti, religije, političkog opredjeljenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla
	Politike i procedure zapošljavanja.
	Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, radnicima i predstavnicima sindikata.

MA	
Indicator 4.1.7	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>All employees, contractors and sub-contractors must be paid a fair wage and other benefits, which meet or exceed all legal requirements and those provided in comparable occupations in the same region</p> <p>Svi uposlenici, izvođači radova i pod-izvođači radova moraju se plaćati poštenim iznosom i sa ostalim beneficijama koje odgovaraju ili premašuju zahtjeve propisane zakonom i one koje se obezbjeđuju za slična radna mjesta u istoj regiji</p>	<p>Benefits may include social security payments, pension, accommodation, food, etc.</p> <p>Records of payment</p> <p>Interviews with Forest Managers, workers and Labour Union representatives.</p> <p>Beneficije mogu uključivati uplaćivanje zdravstvenog/socijalnog osiguranja, penzije, smještaj, hrana itd.</p> <p>Zapisnici o plaćanju</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, radnicima i predstavnicima sindikata.</p>
MA	
Indicator 4.1.8	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>No workers shall be engaged in debt bondage or other forms of forced labour</p> <p>Radnici ne smiju biti prisiljeni na rad zbog duga ili na bilo koji vid prisilnog rada.</p>	<p>Interviews with Forest Managers, workers and Labour Union representatives</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, radnicima i predstavnicima sindikata.</p>
MA	
Indicator 4.1.9	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Persons under 15 years are not employed in any forestry work</p> <p>Osobe mlađe od 15 godina ne obavljaju nikakve poslove u šumi</p>	<p><i>National legislation may set higher minimum ages, but these ages are defined in ILO Convention 138 Article 3.</i></p> <p>Interviews with Forest Managers, workers and Labour Union representatives</p> <p>Observations in the work place.</p> <p><i>Državna legislativa može propisivati veći broj godina kao minimum, ali ovaj broj godina je definiran ILO Konvencijom 138 Član 3.</i></p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, radnicima i predstavnicima sindikata.</p> <p>Opažanja na radnom mjestu.</p>
MA	
Indicator 4.1.10	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Persons under 18 years shall not be employed at night or to carry out heavy work or hazardous operations, e.g. pesticide application, harvesting, except for the purposes of training</p> <p>Osobe mlađe od 18 godina ne smiju biti uposlene noću ili obavljati teške i opasne poslove, npr. aplikacija pesticida, iskorištavanje, izuzev za potrebe obuke</p>	<p><i>Where children and young persons are to be removed from employment in order to comply with this requirement, criterion 4.4 on social impact assessment and mitigation will apply. Organisations are expected to carry out a social impact assessment of the displacement of children from the workplace and effectively mitigate that impact e.g. provide suitable alternative sources of family income and ensure the children have access to adequate education facilities.</i></p> <p><i>U slučaju otpuštanja djece i omladine kako be se udovoljilo ovom zahtjevu, koristiti će se kriterij 4.4. o procjeni i ublažavanju sociološkog uticaja. Od organizacija se očekuje provođenje procjene sociološkog uticaja uklanjanja djece sa radnih mjesta i efikasno ublažavanje posljedica npr.</i></p>

	<i>obezbjeđivanje alternativnih izvora prihoda za porodicu i osiguravanje pristupa adekvatnim obrazovnim ustanovama za djecu.</i>
MA	
Criterion 4.2	Forest management should meet or exceed all applicable laws and/or regulations covering health and safety of employees and their families / <i>Gazdovanje šumom treba poštivati sve primjenjive zakone i/ili propise koji se odnose na zdravlje i sigurnost uposlenih i njihovih porodica.</i>
Indicator 4.2.1	Verifiers & Guidance / <i>Dokaz i upute:</i>
Forest Managers are aware of laws and/or regulations covering health and safety of employees and their families.	<i>Forestry operations should follow the ILO Code of Practice on Safety and Health in Forestry.</i>
<i>Organizacija zadužena za gazdovanje šumom svjesna je zakona i/ili propisa koji se odnose na zaštitu zdravlja i sigurnosti radnika i njihovih porodica..</i>	Interviews with Forest Managers, workers and union representatives.
	Guidelines/regulations are readily available.
	<i>Šumarske operacije trebaju biti u skladu sa ILO pravilnikom o zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu u šumarstvu.</i>
	Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, radnicima i predstavnicima sindikata.
	Pravilnici/propisi koji već postoje.
MA	
Indicator 4.2.2	Verifiers & Guidance / <i>Dokaz i upute:</i>
Forest Managers comply with laws and/or regulations covering health and safety of employees and their families	<i>Forestry operations should follow the ILO Code of Practice on Safety and Health in Forestry.</i>
For <u>large scale organisations</u> a written safety and health policy and management system are in place	Interviews with Forest Managers, workers and union representatives.
<i>Organizacija zadužena za gazdovanje šumom primjenjuje zakone i/ili propisa koji se odnose na zaštitu zdravlja i bezbjednosti radnika i njihovih porodica</i>	Guidelines/regulations are readily available.
<i>Za <u>velike organizacije</u> postoje pisane politike o bezbjednosti i zaštiti zdravlja i sistem gazdovanja.</i>	Labour directives and inspection reports.
	Company OHS records
	<i>Šumarske operacije trebaju biti u skladu sa ILO pravilnikom o zaštiti zdravlja i bezbjednosti na radu u šumarstvu.</i>
	Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, radnicima i predstavnicima sindikata.
	Pravilnici/propisi koji već postoje.
	Propisi o radu i izvještaji inspekcije.
	BZR zapisi organizacije
Indicator 4.2.3	Verifiers & Guidance / <i>Dokaz i upute:</i>
Forest Managers have systematically assessed the risk associated with all tasks and equipment.	Documented risk assessments.
In <u>large scale organisations</u>, compliance with this requirement shall be supported by documentation	<i>Dokumentacija o procjeni rizika.</i>
<i>Organizacija zadužena za gazdovanje sitematski</i>	

<p>procjenjuje rizik koji se odnosi na sve zadatke i opremu.</p> <p>U velikim organizacijama, udovoljavanje ovim zahtjevima je podržano dokumentacijom</p>	
MA	
<p>Indicator 4.2.4</p> <p>In terms of the risks identified (refer 4.3.2) safe procedures which include the use of personal protective equipment (PPE), emergency procedures and key responsibilities have been recorded.</p> <p>U pogledu identifikovanih rizika (pogledajte 4.3.2) razvijene su procedure kojima se definiše korišćenje lične zaštitne opreme (LZO); procedure za hitne slučajeve i definisane su ključne odgovornosti</p>	<p>Verifiers & Guidance Dokaz i upute</p> <p>Interviews with Forest Managers, workers and union representatives.</p> <p>Documented risk assessments and safety procedures.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, radnicima i predstavnicima sindikata.</p> <p>Dokumenti procjene rizika i bezbjednosne procedure</p>
<p>Indicator 4.2.5</p> <p>All workers have had relevant training in safe working practice and where required hold the necessary skills certificates.</p> <p>Svi radnici su prošli odgovarajuće obuke o sigurnosti na radu i gdje je nužno imaju certifikate o potrebnim vještinama.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers and workers.</p> <p>Training schedules and records</p> <p>Copies of skills certificates.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i radnicima.</p> <p>Rasporedi obuka i podaci</p> <p>Kopije certifikata.</p>
MA	
<p>Indicator 4.2.6</p> <p>Forestry operations comply as a minimum, with the ILO Code of Practice on Safety and Health in Forestry</p> <p>Operacije u šumarstvu minimalno trebaju biti u skladu sa ILO Pravilnikom o sigurnosti na radu i zaštiti zdravlja u šumarstvu</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers and workers</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i radnicima.</p>
MA	
<p>Indicator 4.2.7</p> <p>All necessary tools, machines, substances and equipment, including appropriate PPE, are available at the worksite and are in safe and serviceable condition</p> <p>Sve potrebne alatke, mašine, supstance i oprema, uključujući odgovarajuću zaštitnu opremu, su dostupne na mjestu izvođenja radova i nalaze se u sigurnom i ispravnom stanju</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers and workers.</p> <p>Field observations.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i radnicima.</p> <p>Opažanja na terenu.</p>
MA	
<p>Indicator 4.2.8</p> <p>Managers take measures to ensure that workers</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers and workers.</p>

<p>use the PPE that is provided</p> <p>Poslovođe poduzimaju mjere da bi osigurali upotrebu obezbjeđene zaštitne opreme od strane radnika</p>	<p>Field observations</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i radnicima.</p> <p>Opažanja na terenu</p>
MA	
<p>Indicator 4.2.9</p> <p>Health and safety records (including risk evaluations, accident records) are maintained and up-to-date</p> <p>Održavaju se aktuelni podaci o zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu (uključujući procjene rizika, zapisnike o nesrećama)</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Records of accidents, incidents, instructions to supervisors and workers</p> <p>Zapisnici o nesrećama, incidentima, instrukcije za nadzornike i radnike</p>
MA	
<p>Indicator 4.2.10</p> <p>All employees and contractors and their families have access to adequate local medical facilities while working on the FMU.</p> <p>Svi uposlenici, izvođači radova i njihove porodice imaju pristup adekvatim lokalnim medicinskim objektima dok rade za ŠPP.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers and workers</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i radnicima</p>
MA	
<p>Indicator 4.2.11</p> <p>Provision is made for medical assistance in case of an accident and/or injury during operations.</p> <p>Definisane su mere za medicinsku pomoć u slučaju nesreće i/ili povrede na radu</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p><i>Emergency assistance needs to be provided to assist a worker in case of an injury sustained during operations. Communication and transport would be an important aspect of this assistance.</i></p> <p>Interviews with Forest Managers and workers</p> <p><i>Potrebno je da bude obezbjeđena hitna medicinska pomoć za povrijeđenog radnika. komunikacija i transport su bitni aspekti pružanja prce pomoći</i></p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje i radnicima</p>
<p>Indicator 4.2.12</p> <p>Where located and provided on the FMU worker accommodation and nutrition comply, as a minimum, with the ILO Code of Practice on Safety and Health in Forestry.</p> <p>U slučaju da se obezbjeđuje smještaj i prehrana radnika ŠPP-a, ovo minimalno mora biti u skladu sa ILO Pravilnikom o sigurnosti na radu i zaštiti zdravlja u šumarstvu.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Managers and workers</p> <p>Inspection of facilities</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i radnicima</p> <p>Inspekcija kapaciteta</p>
MA	
<p>Indicator 4.2.13</p> <p>There is evidence of a programme on the FMU that raises awareness of illnesses and diseases</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers and workers.</p> <p>Interviews with social NGOs.</p>

<p>endemic to the area that affect forest workers or their families.</p> <p>For large scale organisations there is contribution towards or provision of a prevention and control programme for any illnesses and diseases endemic to the area that affect forest workers or their families</p> <p>U ŠPP-u postoji dokaz o programu podizanja svijesti vezano za bolesti koja su endemična na području i mogu zaraziti šumarske radnike i njihove porodice.</p> <p>Velike organizacije potpomažu ili poduzimaju preventivni i kontrolni program za svaku endemičnu bolest na području koja može zaraziti šumarske radnike i i njihove porodice</p>	<p>Records of support.</p> <p>Health statistics for the region.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i radnicima.</p> <p>Razgovor sa sociološkim nevladinim organizacijama.</p> <p>Zapisnici o podršci.</p> <p>Zdravstveni statistički podaci za regiju.</p>
MA	
<p>Criterion 4.3 The rights of the workers to organise and voluntarily negotiate with their employers shall be guaranteed as outlined in Conventions 87 and 98 of the International Labour Organisation (ILO). / Garantuju se prava radnika da se organizuju i dobrovoljno pregovaraju sa poslodavcima kako je predviđeno Konvencijama 87 i 98 Međunarodne Organizacije Rada (ILO).</p>	
<p>Indicator 4.3.1</p> <p>Workers are free to organise and or join a trade union of their choice without fear of intimidation or reprisal. This will at a minimum comply with the requirements of the ILO Convention No. 87: Convention concerning Freedom of Association and Protection of the Right to Organise</p> <p>Radnici imaju pravo da se organizuju ili da se učlane u privredne organizacije po svom izboru bez bojazni od zastrašivanja ili kazni. Ovo minimalno treba biti u skladu sa propisima ILO Konvencije 87 (pravo sindikalnog organizovanja)</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers, workers and labour union representatives.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, radnicima i predstavnicima sindikata</p>
MA	
<p>Indicator 4.3.2</p> <p>Workers are free to organise and bargain collectively. This will at a minimum comply with the requirements of International Labour Organisation convention 98, Convention concerning the Application of the Principles of the Right to Organise and to Bargain Collectively</p> <p>Radnici imaju pravo organizovanja i dobrovoljnog pregovaranja sa poslodavcem. Ovo minimalno treba biti u skladu sa ILO Konvencijom 98 (pravo organizovanja, pregovaranja i zaključivanja kolektivnih ugovora)</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers, workers and labour union representatives</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, radnicima i predstavnicima sindikata</p>
MA	
<p>Indicator 4.3.3</p> <p>There is an effective mechanism in place to provide</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers, workers and labour union</p>

<p>information to, and enable the participation of workers in decision-making where this directly affects their working terms and conditions</p> <p>Postoje efikasni mehanizmi pružanja informacija i uključivanja radnika u donošenje odluka koje imaju direktan uticaj na njihove obaveze i uslove rada.</p>	<p>representatives</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, radnicima i predstavnicima sindikata</p>
MA	
<p>Indicator 4.3.4 (Local)</p> <p>Employees are kept informed on all the changes related to business and forest management activities that can have an impact on their working conditions.</p> <p>Uposlenici se obavještavaju o svim izmjenama vezanim za posao i aktivnosti gazdovanja koje mogu uticati na njihove uslove rada.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Discussion with the representative of trade-union</p> <p>Discussion with the forest manager/owner</p> <p>Written proofs (bulletin, notice, information, contracts with employees)</p> <p>Diskusija sa predstavnicima sindikata</p> <p>Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume</p> <p>Pisani dokazi (izvještaji, obavještenja, informacije, ugovori sa uposlenicima)</p>
MA	
<p>Criterion 4.4</p> <p>Management planning and operations shall incorporate the results of evaluations of social impact. Consultations shall be maintained with people and groups groups (both men and women) directly affected by management operations. / Rezultati procjene sociološkog uticaja moraju se uključiti u planiranje i aktivnosti gazdovanja. Potrebno je vršiti konsultacije sa pojedincima i grupama (muškim i ženskim) na koje aktivnosti gazdovanja direktno utiču.</p>	
<p>Indicator 4.4.1</p> <p>In conjunction with the local stakeholders affected (both men and women) and in accordance with the scale and intensity of management, the social, socio-economic, spiritual and cultural impacts of forest operations are evaluated.</p> <p>For <u>large scale organisations</u>, these impacts shall be documented</p> <p>U saradnji sa lokalnim interesnim grupama (i muškarcima i ženama) i u skladu sa obimom i intenzitetom gazdovanja, ocjenjuje se sociološki, socio-ekonomski, duhovni i kulturni uticaj šumarskih operacija.</p> <p><u>Velike organizacije dokumentuju ove uticaje.</u></p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p><i>New operations will normally be subjected to formal impact assessments and these assessments must include the social environment. For ongoing operations it will be necessary to maintain communication with stakeholders and thus ensure the Forest Manager is aware of any current and/or potential impacts. Management plans must provide mitigatory measures to address such impacts, e.g. problems with dust or noise caused by operations are known and planning is adjusted to reduce or negate such</i></p> <p>Interviews with Forest Managers and local communities.</p> <p><i>Nove operacije biti će podvrgnute formalnoj procjeni uticaja i ova procjena mora uključivati sociološko okruženje. Za operacije koje se trenutno izvode, potrebno je održavati komunikaciju sa interesnim grupama da bi organizacija zadužena za gazdovanje šumom bila svjesna trenutnih i/ili potencijalnih uticaja. Planovi gazdovanja moraju obzbiditi mjere ublažavanja takvih uticaja, npr. problemi nastajanja prašine i buke uzrokovane navedenim operacijama su poznati i planiranje je prilagođeno smanjivanju ili uklanjanju takvih problema</i></p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i lokalnim zajednicama.</p>
MA	
Indicator 4.4.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:

<p>Adverse impacts, opportunities for positive impact and areas of potential conflict identified by evaluations are adequately addressed in plans</p> <p>Negativni uticaji, mogućnosti za pozitivne uticaje i oblasti potencijalnih konflikata koji su identificirani u procjeni se adekvatno uključuju u planove</p>	<p>Interviews with Forest Managers and local communities.</p> <p>Management plans</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i lokalnim zajednicama.</p> <p>Planovi gazdovanja</p>
MA	
<p>Indicator 4.4.3</p> <p>An up-to-date list of stakeholders is maintained</p> <p>Održava se aktuelna lista interesnih grupa</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Records</p> <p>Consultation with stakeholders</p> <p>Podaci</p> <p>Konsultacija sa interesnim grupama</p>
MA	
<p>Indicator 4.4.4</p> <p>There is adequate and ongoing consultation with stakeholders (local people, workers and relevant organisations); in particular, stakeholders are aware that forest management plans and monitoring results are available for inspection, if high impact operations are planned, and that the FMU is being evaluated/monitored for certification</p> <p>Postoji odgovarajuća redovna konsultacija sa interesnim grupama (lokalno stanovništvo, radnici i relevantne organizacije); interesne grupe su naročito upoznate da su planovi gazdovanja i rezultati nadzora dostupni na pregled u slučaju planiranja operacija značajnog uticaja i da se ŠPP procjenjuje/nadzire za certificiranje</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Records</p> <p>Consultation with stakeholders and interviews with Forest Managers</p> <p>Podaci</p> <p>Konsultacija sa interesnim grupama i razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom</p>
MA	
<p>Indicator 4.4.5</p> <p>Issues raised by stakeholders are treated constructively and objectively</p> <p>Predmeti podneseni od strane interesnih grupa tretiraju se konstruktivno i objektivno</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Records</p> <p>Consultation with stakeholders and interviews with Forest Managers</p> <p>Podaci</p> <p>Konsultacija sa interesnim grupama i razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom</p>
MA	
<p>Indicator 4.4.6</p> <p>In large scale operations, communications with stakeholders on issues that require action and follow-up should be documented</p> <p>U slučaju izvođenja operacija velikih razmjera, potrebno je dokumentovati razgovore sa interesnim grupama o predmetima koje zahtjevaju djelovanje i praćenje</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Documentation of communication</p> <p>Dokumentacija o razgovorima</p>
MA	

Indicator 4.4.7 (Local)	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Sites of special cultural, historical, ecological, economic or religious significance are identified, described and mapped in co-operation with affected or interested stakeholders.</p> <p>Such areas are identified in working plans and demarcated in the field where this is considered appropriate</p> <p>Lokacije od kulturne, istorijske, ekološke, ekonomske ili religijske važnosti su identifikovane, opisane i kartirane u dogovoru sa direktno povezanim ili zainteresovanim interesnim grupama. Ova područja su identifikovana u radnim planovima i razgraničena na terenu gdje se to smatra prikladnim.</p>	<p>Interviews with Forest Managers and consultation with stakeholders.</p> <p>Records and maps.</p> <p>Refer also to Indicator 7.1.1</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumama I konsultacije sa interesnim grupama.</p> <p>Podaci i karte.</p> <p>Odnosi se takođe na indikator 7.1.1.</p>
MA	
Indicator 4.4.8 (Local)	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>In planning of forest roads, the forest manager/owner takes into account not only the significance of the road for forest management but also development of local communities and mountain settlements.</p> <p>Prilikom planiranja šumskih puteva, organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume uzima u obzir ne samo važnost puteva za gazdovanje nego i za razvoj lokalnih zajednica i planinskih naselja.</p>	<p>Written proofs (road construction plan, maps)</p> <p>Discussion with stakeholders</p> <p>Pisani dokazi (plan gradnje puteva, mape)</p> <p>Diskusija sa interesnim grupama</p>
MA	
<p>Criterion 4.5 Appropriate mechanisms shall be employed for resolving grievances and for providing fair compensation in the case of loss or damage affecting the legal or customary rights, property, resources or livelihoods of local peoples. Measures shall be taken to avoid such loss or damage / Moraju se primjenjivati odgovarajući mehanizmi u rješavanju žalbi i pravedne nadoknade u slučajevima gubitka ili štete koji se odnose na zakonska ili običajna prava, vlasništvo, resurse ili sredstva za život lokalnog stanovništva. Potrebno je poduzeti mjere kako bi se izbjegli takvi gubici i štete</p>	Indicator 4.5.1
<p>Every effort is made to resolve disputes through fair consultation aimed at achieving agreement and consent</p> <p>Čine se svi naponi u rješavanju sporova pravednom konsultacijom u cilju postizanja dogovora i davanja saglasnosti</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Records</p> <p>Consultation with stakeholders and interviews with Forest Managers</p> <p>Zapisnici</p> <p>Konsultacija sa interesnim grupama i razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom</p>
MA	
Indicator 4.5.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Dispute resolution is clearly defined. System for resolving disputes includes legal requirements and is documented for <u>large scale operations</u>.</p> <p>Rješavanje sporova je jasno definisano. Za</p>	<p>Documented dispute resolution</p> <p>Consultation with stakeholders and interviews with Forest Managers</p> <p>Dokumentovana rešenja sporova</p>

operacije velikih razmjera, sistem za rješavanje sporova treba biti dokumentovan i treba uključivati pravne odredbe.	Konsultacija sa interesnim grupama i razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom
MA	
<p>Indicator 4.5.3</p> <p>Dispute resolution mechanism makes provision for compensations to local people in the case of loss or damage affecting their legal or customary rights, property, resources or livelihoods.</p> <p>Mehanizam za rješavanje sporova sadrži odredbe isplate naknade lokalnom stanovništvu u slučaju gubitka ili oštećenja koja utiču na njihova zakonska ili običajna prava, imovinu, resurse ili sredstva za život</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Records</p> <p>Consultation with stakeholders and interviews with Forest Managers</p> <p>Zapisi</p> <p>Konsultacija sa zainteresovanim stranama i razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom</p>
<p>Indicator 4.5.4</p> <p>There is evidence that all payments agreed in terms of 4.5.3 have been made.</p> <p>Postoje dokazi da su isplaćene sve dogovorene nadoknade u smislu 4.5.3</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Records of payments</p> <p>Consultation with stakeholders and interviews with Forest Managers</p> <p>Zapisi</p> <p>Konsultacija sa zainteresovanim stranama i razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom</p>
<p>Indicator 4.5.5 (Local)</p> <p>If the forest manager/owner, in the course of forest management, affects an adjoining parcel in some way, he shall seek consensus with the owner of the neighbouring parcel prior to commencing the activity. The participation of neighbouring property owners shall be enabled and their remarks considered.</p> <p>U slučaju da organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume, aktivnostima gazdovanja na neki način utiče na susjednu parcelu, on mora zatražiti saglasnost vlasnika susjedne parcele prije nego otpočne sa izvođenjem radova. Učešće vlasnika susjedne parcele mora biti omogućeno i njihove primjedbe uzete u obzir.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Discussion with the forest manager/owner</p> <p>Discussion with stakeholders</p> <p>Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume</p> <p>Diskusija sa lokalnim zajednicama</p>
MA	
<p>Indicator 4.5.6 (Local)</p> <p>The communication between the forest manager/owner and authorised representatives of local community in the process of forest management planning is established in order to avoid loss and damage.</p> <p>U procesu planiranja gazdovanja uspostavlja se komunikacija između organizacije zadužene za</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Discussion with the forest manager/owner</p> <p>Discussion with stakeholders</p> <p>Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume</p> <p>Diskusija sa lokalnim zajednicama</p>

gazdovanje/vlasnika šume i ovlaštenih predstavnika lokalne zajednice kako bi se izbjegli gubici i štete.	
MA	
PRINCIPLE 5. BENEFITS FROM THE FOREST / KORISTI OD ŠUME Forest management operations shall encourage the efficient use of the forest's multiple products and services to ensure economic viability and a wide range of environmental and social benefits. / Aktivnosti gospodarenja šumom moraju poticati efikasno korištenje mnogobrojnih proizvoda i usluga šume kako bi se osigurala ekonomska održivost i široki spektar ekoloških i društvenih koristi.	
Criterion 5.1 Forest management should strive towards economic viability, while taking into account the full environmental, social, and operational costs of production, and ensuring the investments necessary to maintain the ecological productivity of the forest / Gazdovanje šumom treba težiti ka ekonomskoj održivosti istovremeno vodeći računa o ekološkim, sociološkim i operativnim troškovima proizvodnje i osiguravajući potrebne investicije za očuvanje ekološke produktivnosti šume.	
Indicator 5.1.1 Optimal use is made of the potential annual yield of forest products Potencijalni godišnji prinosi šumskih proizvoda se optimalno koriste	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute: Annual plan of operations, budgets and financial statements. Yield estimates Godišnju planovi, budžeti, finansijski izvještaji. Procjena prinosa
MA	
Indicator 5.1.2 Current and future budgets include specific provision for environmental and social, as well as all operational costs Trenutni i buduću budžeti sadrže posebne odredbe za ekološke, sociološke, kao i za sve operativne troškove SLIMF The Forest Manager is aiming to be in an economically viable situation which permits long term forest management Organizacija zadužena za gazdovanje teži ka ekonomskoj samoodrživosti koja omogućava dugoročno gazdovanje šumom	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute: <i>Income may be interpreted broadly as direct income from sales of forest products and indirect income from leisure/tourism, charitable fundraising, payments for environmental services rendered and subsidies.</i> Financial planning records and statements. Interviews with Forest Managers <i>Prihod se u širem kontekstu može interpretirati kao direktan prihod od prodaje šumskih proizvoda i indirektan prihod od rekreacije/turizma, skupljanja dobrotvornih novčanih prihoda, plaćanja ekoloških usluga i subvencija.</i> Podaci i izvještaji o finansijskom planiranju Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom
MA	
Indicator 5.1.3 Investments are made to maintain the ecological productivity of the forest Investira se u održavanje ekološke produktivnosti šuma.	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute: Interviews with Forest Managers and environmental NGOs. Plans and maps. Observation of ecosystems. Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i ekološkim nevladinim organizacijama. Planovi i mape. Posmatranje ekosistema.

MA	
Indicator 5.1.4 (local)	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
The forest manager/owner allots funds for basic and extended biological reproduction of forests in accordance with the legal regulations. Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume izdvaja sredstva namijenjena za prostu i proširenu reprodukciju šuma u skladu sa zakonskim odredbama.	Written profs (annual biological reproduction plan, final report on realisation of biological reproduction plan, annual forest management plan, annual budget, annual business report) Pisani dokazi (godišnji plan biološke reprodukcije, konačna situacija izvršenja plana biološke reprodrukcije, godišnji plan gazdovanja, godišnji budžet, godišnji izvještaj o poslovanju)
MA	
Criterion 5.2	Forest management and marketing operations should encourage the optimal use and local processing of the forest's diversity of products. / Gazdovanje šumom i marketinške aktivnosti moraju podsticati optimalno korištenje i lokalnu preradu raznovrsnih proizvoda šume.
Indicator 5.2.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
The owner/manager should promote the development of markets of common, lesser known plantation-grown or natural forest species and non-timber forest products Vlasnik/organizacija treba promovisati razvoj tržišta običnih, manje poznatih plantažno-podignutih i prirodnih šuma i sekundarnih šumskih proizvoda.	Interviews with Forest Managers and consultation with local communities. Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i konsultacije sa lokalnim zajednicama.
MA	
Indicator 5.2.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Local processing and markets are provided access to forest products available from the FMU, unless there is a justifiable reason for not doing so Omogućen je pristup šumskim proizvodima iz ŠPP-a za lokalnu preradu i tržišta osim ukoliko ne postoji opravdan razlog za suprotno	Interviews with Forest Managers and consultation with local communities. Evidence of opportunities to support local processing and markets. Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i konsultacije sa lokalnim zajednicama. Dokazi o mogućnostima podrške lokalne prerade i tržišta.
MA	
Criterion 5.3	Forest management should minimise waste associated with harvesting and on-site processing operations and avoid damage to other forest resources. / Gazdovanje šumom treba minimizirati otpad povezan sa sječom i preradom na licu mjesta i izbjegavati štetu na drugim šumskim resursima.
Indicator 5.3.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Strategic and tactical/operational harvest planning and harvest operations shall be carried out in accordance with national best practice guidelines Strateško i taktično/operativno planiranje iskorištavanja i operacije iskorištavanja se izvode u skladu sa nacionalnim pravilnicima o najboljoj praksi	Harvest plans Forest Managers' knowledge of local BOPs Planovi sječa Poznavanje BOP od strane organizacije zadužene za gazdovanje šumom.
MA	

Indicator 5.3.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Harvesting techniques are designed to avoid log breakage, timber degradation and damage to the forest stand</p> <p>Tehnike iskorištavanja se planiraju na način da se izbjegne oštećivanje i trupaca, degradacija drveta i nastajanje šteta u šumskoj sastojini</p>	<p>Interviews with Forest Managers, supervisors and workers.</p> <p>Observation of harvesting operations</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, inspekcijom i radnicima.</p> <p>Posmatranje aktivnosti iskorištavanja</p>
MA	
Indicator 5.3.3	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Waste generated through harvesting operations, is minimised whilst leaving adequate organic material on the forest floor for soil conservation</p> <p>Otpad nastao operacijama iskorištavanja se minimizira i odgovarajući organski materijal se ostavlja u šumi radi očuvanja zemljišta</p>	<p><i>When timber products are removed from the stand sufficient material in the form of tops, branches and solid wood should remain behind to assist the natural nutrient cycle.</i></p> <p>Observation of harvesting and on-site processing operations.</p> <p>Poslije izvlačenja proizvoda od drveta iz sastojine ostavlja se dovoljno materijala u vidu vrhova, grana i čvrstog drveta kako bi se potpomogao prirodni ciklus ishrane.</p> <p>Posmatranje iskorištavanja i aktivnosti prerade na licu mjesta.</p>
MA	
Indicator 5.3.4	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Harvested and processed wood and/or products processed on-site are transported from the forest before any deterioration occurs</p> <p>Posječeno ili prerađeno drvo i/ili proizvodi prerađeni na licu mjesta se transportuju iz šume prije pojavljivanja deterioration</p>	<p>Observation of harvesting operations.</p> <p>Records of timber deliveries</p> <p>Posmatranje aktivnosti iskorištavanja.</p> <p>Zapisi o isporukama drveta</p>
MA	
<p>Criterion 5.4 Forest management should strive to strengthen and diversify the local economy, avoiding dependence on a single forest product. / Gazdovanje šumom treba težiti ka jačanju i diverzifikaciji lokalne ekonomije, izbjegavajući ovisnost o samo jednom proizvodu šume.</p>	
Indicator 5.4.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>The forest should be managed for more than one product, considering both timber and non-timber forest products commercial or non-commercial use.</p> <p>Šumom bi se trebalo gazdovati radi više proizvoda, uzimajući u obzir drvne i nedrvne šumske proizvode, komercijalno i nekomercijalno korištenje..</p>	<p>Interviews with Forest Managers.</p> <p>Forest management planning</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom.</p> <p>Planiranje gazdovanja šumom</p>
MA	
Indicator 5.4.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Local initiatives involving the use, processing and/or marketing of forest products are encouraged.</p> <p>Ohrabruju se lokalne inicijative koje uključuju upotrebu, preradu i/ili marketing šumskih proizvoda.</p>	<p>Interviews with Forest Managers.</p> <p>Interviews with local service providers</p> <p>Forest management planning</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom.</p> <p>Intervju sa lokalnim pod-ugovaračima / pružaočima usluga</p>

		Planiranje gazdovanja šumom
Indicator 5.4.3		Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
The utilisation of non-timber forest products by local community enterprises is encouraged Preduzeće podstiče korištenje sekundarnih šumskih proizvoda od strane lokalnih zajednica i zadruga.		Interviews with Forest Managers and consultation with local communities. Evidence of NTFP sales or licenses or permits issued. Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i konsultacija sa lokalnim zajednicama. Dokazi o prodaji sekundarnih šumskih proizvoda ili izdate dozvole.
MA		
Criterion 5.5	Forest management operations shall recognise, maintain and, where appropriate, enhance the value of forest services and resources such as watersheds and fisheries. / Aktivnostima gazdovanja moraju se prepoznati, održati i gdje je moguće poboljšati vrijednosti šumskih usluga i resursa kao npr. slivnih područja i ribolova.	
Indicator 5.5.1		Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Forest managers are aware of the range of forest services and resources Organizacija zadužena za gazdovanje šumom svjesna je opsega šumarskih usluga i resursa		Interviews with Forest Managers Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom
MA		
Indicator 5.5.2		Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Forest management practices minimise negative impacts on services and other forest resources Praksa gazdovanja minimizira negativan uticaj na usluge i druge šumske resurse		Interviews with Forest Managers Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom
MA		
Indicator 5.5.3 (Local)		Verifiers & Guidance: / Dokazi i uputstva
Forest management practices maintain and where appropriate, enhance the value of forest services and resources: Praksa gazdovanja šumama održava i, gde je svrsishodno, unapređuje usluge u šumi i šumske resurse: ☐ Monitoring evidence that services and resources are maintained- / evidencija praćenja da se održava nivo usluga i resursi ☐ Practices to enhance services and resources are evident. / evidentna je praksa unapređenja usluga i resursa		Interviews with Forest Managers Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom
MA		
Indicator 5.5.4 (Local)		Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Forest management activities are harmonised with the activities of game management, water		Discussion with responsible authorities Diskusija sa odgovornim organima

<p>management, fishing and spatial planning</p> <p>Aktivnosti gazdovanja šumom su usklađene sa aktivnostima lovstva, vodoprivrede, ribarstva i prostornog planiranja.</p>	
MA	
<p>Criterion 5.6 The rate of harvest of forest products shall not exceed levels, which can be permanently sustained. / Iskorištavanja šumskih proizvoda ne smije premašiti trajno održiv nivo.</p>	
Indicator 5.6.1	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p>
<p>Data on forest growth, regeneration and volumes harvested and thinned are reported regularly and analysed in comparison with predicted volumes and growth data (data accuracy is appropriate to scale and intensity of management)</p> <p>Redovno se daju i analiziraju podaci o prirastu, obnovi i obimu iskorištavanja i proredi poredeći ih sa predviđenim obimom i podacima o prirastu (preciznost podataka je u skladu sa obimom i intenzitetom gazdovanja)</p>	<p>Evidence of enumerations, yield calculations and harvesting planning</p> <p>Dokazi o enumerations, izračunavanju prinosa i planiranju iskorištavanja</p>
MA	
Indicator 5.6.2	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p>
<p>Sustainable harvest and thinning intensities and frequencies have been calculated for the FMU based on the most up-to-date available information and do not exceed calculated replenishment rates over the long term.</p> <p>Održivi nivo iskorištavanja, intenzitet i učestalost proredi za ŠPP računa se na osnovu najaktuelnijih dostupnih podataka i ona ne prelaze izračunatu stopu obnove u dugoročnom periodu.</p>	<p>Timber resource planning</p> <p>Planiranje iskorištavanja drvnih resursa</p>
MA	
Indicator 5.6.3	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p>
<p>Authorised harvesting of non-timber forest products does not exceed calculated replenishment rates over the long term</p> <p>Odobreno iskorištavanje sporednih šumskih proizvoda ne prelazi izračunatu stopu obnove u dugoročnom periodu</p>	<p>Management plans</p> <p>Planovi gazdovanja</p>
MA	

PRINCIPLE 6. ENVIRONMENTAL IMPACT / UTICAJ NA OKOLIŠ

Forest management shall conserve biological diversity and its associated values, water resources, soils, and unique and fragile ecosystems and landscapes, and, by so doing, maintain the ecological functions and the integrity of the forest. / **Gazdovanje šumom mora očuvati biološku raznovrsnost i s njom povezane vrijednosti, vodne resurse, tlo i jedinstvene i osjetljive ekosisteme i pejzaže, te time održati ekološke funkcije i cjelovitost šume.**

Criterion 6.1 Assessment of environmental impacts shall be completed - appropriate to the scale, intensity of forest management operations and the uniqueness of the affected resources - and adequately integrated into management systems. Assessments shall include landscape level considerations as well as the impacts of on-site processing facilities. Environmental impacts shall be assessed prior to commencement of site disturbing operations. / **Potrebno je napraviti procjenu uticaja na okoliš koja odgovara nivou i intenzitetu gazdovanja i jedinstvenosti resursa na koji se utiče, te je na adekvatan način uključiti u sisteme gazdovanja. Procjena mora uključivati uticaj na pejzaž kao i uticaj kapaciteta za izradu na licu mjesta. Procjena uticaja na okoliš mora biti završena prije početka aktivnosti koje utiču na određeno mjesto.**

Indicator 6.1.1

The owner/manager has systematically assessed the potential environmental impacts of all activities (including on-site processing facilities) carried out in the forest; the impacts of forest plans have been considered at the landscape level, taking account of the interaction with adjoining land and other nearby habitats.

For **large scale organisations**, the results of these impact assessments shall be documented.

Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume sistematski procjenjuje potencijalni uticaj svih aktivnosti koje se izvode u šumi na okoliš (uključujući i kapacitete za preradu na licu mjesta); uzet je u obzir uticaj planova na pejzažnom nivou, uključujući interakciju sa susjednim zemljištem i drugim staništima u blizini.

Za velike organizacije, rezultati procjene ovih uticaja se dokumentuju.

Verifiers & Guidance / **Dokaz i upute:**

For all operations or activities carried out on the FMU, there should be an evaluation of the possibility of the following potentially negative impacts being caused: soil erosion and compaction; changes to soil productivity; changes to invasive exotic, native or naturalised flora or fauna species abundance, diversity or distribution. Habitat fragmentation, pesticide, lubricant, nutrient or fertiliser pollution (by runoff, spray drift or spillage) and sedimentation of watercourses or water bodies; changes to water flow and drainage regimes of watercourses, water bodies, visual changes to prominent landscapes. Working Instruction 01 regarding on-site processing plants must be used as reference.

Interviews with Forest Managers, environmental NGOs and government conservation agencies.

Za sve operacije ili aktivnosti koje se izvode u ŠPP-u, potrebno je izvršiti procjenu mogućeg prouzrokovanja sljedećih negativnih uticaja: erozija i zbijanje tla, promjena produktivnosti tla, promjene broja, raznovrsnosti ili distribucije stranih invazivnih, domaćih ili udomaćenih vrsta flore i faune. Fragmentacija staništa, zagađivanje pesticidima, mazivima, hranjivom i đubrivom (slučajnim prosipanjem, nanošenjem prskanjem i zaprašivanjem ili rasipanjem) i sedimentacijom u vodotocima ili stajaćoj vodi; promjene tokova ili drenažnih režima vodotokova ili stajaće vode, vizuelne promjene istaknutih pejzaža. 01 Instrukcija za rad vezana za preradu biljaka na licu mjesta mora se koristiti kao preporuka.

Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, ekološkim nevladinim organizacijama i vladinim organizacijama za zaštitu okoliša.

MA

Indicator 6.1.2

Site-specific assessments of the potential environmental impacts of all forest operations are

Verifiers & Guidance / **Dokaz i upute:**

A "significant activity is an activity that has the potential to cause environmental impacts that are:

carried out prior to commencement of site disturbing operations, in a manner appropriate to the scale of the operations and the sensitivity of the site. Where such activities are considered "significant", these site-specific assessments are documented. "Significant" activities shall include, but not be restricted to:

- The building of new roads or substantial rerouting of existing roads;
- Any form of flow restriction in streams and rivers;
- Aforestation;
- Change in genus in the reforestation of more than 100 ha during the same planting season within an operational/management unit, where an FMU comprises more than one;
- Recreational activities and associated infrastructure
- Communication masts and associated infrastructure
- Power lines
- Water lines
- Change of natural vegetation to commercial or any other use.
- Erection of new fences
- Use of natural areas and products for commercial gain or any other purpose
- New waste disposal sites;
- Implementation of new/modified activities/products that may have significant impacts on the environment.

Procjene koje se odnose na potencijalne uticaje svih šumarskih aktivnosti na okoliš za određeno mjesto izvode se prije početka aktivnosti, u skladu sa obimom aktivnosti i osjetljivosti tog mjesta. U slučaju da se te aktivnosti smatraju „značajnim“, procjene se dokumentuju. „Značajne“ aktivnosti podrazumjevaju, ali se ne ograničavaju na sljedeće:

- Gradnja novih puteva ili znatno mjenjanje postojećih puteva;
- Svaki vid ograničavanja protoka vode u potocima i rijekama;
- Pošumljavanje;
- Pošumljavanje drugim vrstama (ili vrstama drugog genetskog porijekla) na području većem od 100ha tokom iste sezone sađenja u okviru jednog odjela/ŠPP-a, u slučaju kad se ŠPP sastoji od više odjela;
- Rekreacija i prateća infrastruktura
- Komunikacijski stubovi i prateća infrastruktura
- Vodovi električne energije
- Vodovod
- Promjena prirodne vegetacije za komercijalne ili druge svrhe.
- Podizanje novih ograda
- Upotreba prirodnih područja za komercijalnu dobit ili za druge svrhe
- Nova mjesta za odlaganje smeća;

- Permanent or long term; or
- Affects a wide environment

Principles that a **formal EIA** should comply with are:

Informed Decision Making: Decision-making should be based on reliable information.

Accountability: Responsibilities must be clearly defined.

Environment in the Broadest Sense: The environment includes all aspects (i.e. physical, social, political, economic, visual).

Open Consultation: Consultation with all interested and affected parties must be done in a transparent manner.

Specialist Input: Specialists in the particular field must support impact assessments.

Alternatives: Consider all possible alternatives in terms of location and activities.

Mitigatory Measures: Assess mitigatory measures that will reduce or negate negative impacts and enhance the positive impacts of the planned activities.

Consider all Stages: The assessment should consider all stages of the development, from the planning phase through to closure.

Interviews with Forest Managers also testing their basic knowledge of EIAs.

Records of assessments and decisions.

Environmental management plans.

„Značajna aktivnost“ je ona aktivnost koja može prouzrokovati sljedeće uticaje na okoliš:

- Trajne ili dugoročne; ili
- Uticati na širi okoliš

EIA je **formalna** procedura koja služi u svrhu prikupljanja, organizovanja, analize, interpretacije i prosljeđivanja podataka koji su bitni za donošenje odluka. Međutim, ova procedura se može koristiti kao **neformalna** procjena za određene projekte kao što je npr. planiranje operacija iskorištavanja. **Svrha EIA** je minimiziranje negativnih uticaja, osiguravanje očuvanja bitnih karakteristika i jačanje pozitivnih aspekata projekta.

Principi koji odgovaraju **formalnoj EIA** su sljedeći:

Informisanost u donošenju odluka: Donošenje odluka treba biti bazirano na pouzanim informacijama.

Odgovornost: Odgovornosti moraju biti jasno definirane.

Okoliš u najširem smislu: Okoliš uključuje sve aspekte (fizičke, sociološke, političke, ekonomske, vizuelne)

Otvorena konsultacija: Konsultacija sa svim zainteresiranim ili pogođenim stranama mora biti transparentna.

Stručno mišljenje: Stručnjak iz određene oblasti mora podržati procjenu uticaja.

Alternative: Uzimaju se u obzir sve moguće alternative za lokaciju i aktivnosti.

Mjere ublažavanja: Procjenjuju se mjere ublažavanja koje će smanjiti ili ukloniti negativne uticaje i pojačati pozitivne uticaje planiranih aktivnosti.

Uzimanje u obzir svih etapa: Procjena treba uzeti u obzir sve etape razvoja, od etape planiranja to završetka

Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, također testiranje njihovog osnovnog znanja o EIA.

Upotreba novih/promjenjenih aktivnosti/proizvoda koji mogu imati značajan uticaj na okoliš.	Zapisi o procjeni i odlukama. Planovi upravljanja okolišem.
MA	
Indicator 6.1.3	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>All potential environmental impacts identified during assessments are considered during operations and planning and ensure that adverse impacts are avoided or mitigated</p> <p>Svi potencijalni uticaji na okoliš koji su identifikovani tokom procjene se uzimaju u obzir prilikom planiranja i izvođenja operacija kako bi se osiguralo izbjegavanje ili ublažavanje neželjenih uticaja.</p>	<p>See also requirements 6.5.1 and 6.5.2.</p> <p>Interviews with Forest Managers, supervisors and workers also testing their knowledge of minimum requirements.</p> <p>Field observations and operational plans. For <u>large scale operations</u>, these provisions and controls will be documented in plans.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, nadzornicima, radnicima, također testiranje njihovog znanja o minimalnim zahtjevima.</p> <p>Opažanja na terenu i operativni planovi. Za <u>operacije širih razmjera</u>, propisi i kontrola moraju biti dokumentovani u planovima.</p>
MA	
Indicator 6.1.4	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Timely corrective actions are considered and implemented to address both past and potential non-conformances.</p> <p>Blagovremene korektivne mjere se uzimaju u obzir i implementiraju kako bi se riješila prošla i potencijalna neudovoljavanja.</p>	<p><u>Corrective Actions:</u></p> <p><i>The first objective is, whenever there is a non-conformance:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ <i>action is taken to correct any damage to the environment that may have occurred (corrective action); and</i> ☐ <i>measures are instituted to prevent the non-conformance from recurring (preventive action).</i> <p><i>The second objective is to ensure that preventative action is taken where there is obvious potential for an activity to develop into a non-conformance with subsequent environmental impact(s).</i></p> <p><i>The third objective is to ensure that CARs are reviewed periodically to identify persistent problem areas and to ensure that such problem areas are appropriately addressed, in either a corrective or a preventative manner.</i></p> <p>Interviews with managers.</p> <p>Comparison of quality of ongoing operations and associated record of past CARs.</p> <p><u>Korektivne mjere:</u></p> <p><i>U slučaju neudovoljavanja standardima, prvi zadatak je:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ <i>Poduzimaju se koraci kako bi se popravile moguće štete na okolišu (korektivne mjere); i</i> ☐ <i>Ustanovljene su mjere koje sprečavaju pojavu non-conformance (preventivne mjere).</i> <p><i>Drugi zadatak je osiguravanje poduzimanja preventivnih mjera u slučaju da postoji očigledna mogućnost da određena aktivnost neće udovoljiti standardima, koja je praćena uticajem na okoliš.</i></p> <p><i>Treći zadatak je osiguravanje periodične revizije CAR-a kako bi se identificirala istrajna problematična područja i osiguralo</i></p>

	<p><i>odgovarajuće rješavanje problema, na korektivan ili preventivan način.</i></p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom.</p> <p>Poređenje kvaliteta trenutnih operacija sa prošlim zapisima o povezanim CAR.</p>
MA	
Indicator 6.1.5	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Corrective action requests (CARs) are recorded and closed out appropriately</p> <p>Zahtjevi za korektivnim mjerama (CARs) se zapisuju i odgovarajuće rješavaju</p>	<p>Records of CARs</p> <p>Podaci o CARs</p>
MA	
Criterion 6.2	<p>Safeguards shall exist which protect rare, threatened and endangered species and their habitats (e.g. nesting and feeding areas). Conservation zones and protection areas shall be established, appropriate to the scale and intensity of forest management and the uniqueness of the affected resources. Inappropriate hunting, fishing, trapping and collecting shall be controlled. / Moraju postojati mjere zaštite kojima se štite rijetke i ugrožene vrste i njihova staništa (npr. područja hranjenja i gniježdenja). Potrebno je uspostaviti zone za očuvanje i zaštićena područja koja odgovaraju nivou i intenzitetu gazdovanja i jedinstvenosti resursa na koji se utiče. Potrebno je kontrolisati neprikladan lov, ribolov, postavljanje zamki i sakupljanje.</p>
Indicator 6.2.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Rare, threatened and endangered species and their habitats present (or likely to be present) on the FMU have been identified and documented</p> <p>Prisustvo (ili vjerovatno prisustvo) rijetkih, ranjivih i ugroženih vrsta i njihovih staništa u ŠPP-u je identificirano i dokumentovano</p>	<p><i>Where survey data are incomplete, it should be assumed that relevant species ARE present.</i></p> <p>Interviews with Forest Managers, local experts and government agencies.</p> <p>Refer also to 7.1.7</p> <p><i>U slučaju da pregled nije završen, potrebno je pretpostaviti da su dotične vrste prisutne.</i></p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, lokalnim stručnjacima i vladinim organizacijama.</p> <p>Također se odnosi na 7.1.7</p>
MA	
Indicator 6.2.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>There is co-operation with acknowledged experts and/or conservation organisations and regulatory authorities in identifying conservation zones and protection areas for rare, threatened and endangered species present.</p> <p>Postoji saradnja sa priznatim stručnjacima, i/ili organizacijama za očuvanje i regulatornim vlastima radi određivanja zona očuvanja i zaštićenih područja za prisutne rijetke, ranjive i ugrožene vrste;</p>	<p>Interviews with Forest Managers, local experts and government agencies.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, lokalnim stručnjacima i vladinim organizacijama.</p>
MA	
Indicator 6.2.3	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:

<p>The habitats of rare, threatened and endangered species are demarcated on maps, and, where necessary, on the ground</p> <p>Staništa rijetkih, ranjivih i ugroženih vrsta su označena na kartama, a gdje je potrebno i na terenu.</p>	<p>Records and maps.</p> <p>Podaci i karte.</p>
<p>MA</p>	
<p>Indicator 6.2.4</p> <p>Rare, threatened and endangered species are protected during operations</p> <p>Rijetke, ranjive i ugrožene vrste su zaštićene tokom izvođenja operacija</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Operational plans.</p> <p>Interviews with Forest Managers, local experts and government agencies.</p> <p>Operativni planovi</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, lokalnim stručnjacima i vladinim organizacijama.</p>
<p>MA</p>	
<p>Indicator 6.2.5</p> <p>Authorised hunting, fishing, grazing and collecting activities are managed to ensure they do not exceed sustainable levels</p> <p>Odobrene lovne i ribarske aktivnosti i aktivnosti ispaše i prikupljanja se obavljaju na način koji osigurava neprelaženje održivog nivoa.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Policies and procedures.</p> <p>Interviews with Forest Managers, local experts and government agencies.</p> <p>Field observations and records of collection.</p> <p>Politike i procedure.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, lokalnim stručnjacima i vladinim organizacijama.</p> <p>Opažanja na terenu i podaci o prikupljanju.</p>
<p>MA</p>	
<p>Indicator 6.2.6</p> <p>Measures are in place to control inappropriate hunting, fishing, grazing and collecting activities</p> <p>Utvrđene su mjere za kontrolu nepropisnog lova, ribolova, ispaše i aktivnosti sakupljanja</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Policies and procedures.</p> <p>Interviews with Forest Managers, local experts and government agencies.</p> <p>Field observations and records of collection.</p> <p>Politike i procedure.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, lokalnim stručnjacima i vladinim organizacijama.</p> <p>Zapažanja na terenu i podaci o prikupljanju.</p>
<p>MA</p>	
<p>Indicator 6.2.7 (Local)</p> <p>The forest manager/owner shall leave dead trees and infected trees standing, individually or in small groups, if they can be considered as habitats of protect rare, threatened and endangered species</p> <p>Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume mora ostavljati mrtva stabla i zaražena dubeća stabla, pojedinačno ili u manjim grupama, ako se ona smatraju staništima rijetkih vrsta, vrsta kojima</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers and local experts</p> <p>Field observations</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i lokalnim stručnjacima.</p> <p>Opažanja na terenu</p>

prijeti opasnost i ugroženih vrsta	
MA	
<p>Criterion 6.3 Ecological functions and values shall be maintained intact, enhanced, or restored, including:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Forest regeneration and succession. ☐ Genetic, species and ecosystem diversity. ☐ Natural cycles that affect the productivity of the forest ecosystem. <p>Ekološke funkcije i vrijednosti moraju ostati netaknute, poboljšane ili ponovo uspostavljene, uključujući:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Obnovu i sukcesiju šume. ☐ Genetsku raznovrsnost, raznovrsnost vrsta i ekosistema. ☐ Prirodne cikluse koji utiču na produktivnost šumskih ekosistema. 	
<p>Indicator 6.3.1</p> <p>The status of the FMU with regard to:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ regeneration and succession ☐ genetic, species and ecosystem diversity ☐ natural cycles <p>is known or estimated.</p> <p>Status ŠPP-a u odnosu na:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ obnovu i sukcesiju ☐ genetsku raznovrsnost, raznovrsnost vrsta i ekosistema ☐ prirodne cikluse <p>je poznat ili procjenjen</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p><i>This requirement applies to natural forest and plantation management organisations. Compliance might involve an initial assessment and monitoring of the following:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ <i>Regeneration of natural forest areas harvested, degraded areas, fragmented areas, areas damaged by fire, conservation zones and protection areas;</i> ☐ <i>Impacts of past management e.g. logging, collection of NTFPs, soil erosion</i> ☐ <i>Distribution and status of plant communities;</i> ☐ <i>Conservation status of native floral and faunal assemblages, species and their habitats;</i> ☐ <i>Spread of invasive species</i> ☐ <i>Ongoing soil erosion</i> ☐ <i>Water quality</i> <p>Records and maps</p> <p>Interviews with Forest Managers and local experts.</p> <p><i>Ovaj zahtjev se odnosi na organizacije koje gazduju prirodnim šumama i plantažama. Udovoljavanje ovom zahtjevu bi moglo obuhvatati početne procjene i nadzor sljedećeg:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ <i>Obnova iskorištanih prirodnih šuma, degradiranih područja, fragmentiranih područja, područja oštećenih požarom, zona za očuvanje i zaštićenih područja;</i> ☐ <i>Uticaj gazdovanja u prošlosti npr. sječa, prikupljanje sekundarnih proizvoda šumarstva, erozija tla</i> ☐ <i>Distribucija i status biljnih zajednica;</i> ☐ <i>Status zaštite autohtonih zajednica flore i faune, vrsta i njihovih staništa;</i> ☐ <i>Širenje invazivnih vrsta</i> ☐ <i>Trenutni erozioni procesi</i> ☐ <i>Kvalitet vode</i> <p>Podaci i mape</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, lokalnim stručnjacima.</p>

MA	
Indicator 6.3.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Silvicultural and/or other management systems are appropriate for the ecology of the forest and resources available</p> <p>Uzgojni i/ili drugi sistemi gazdovanja su u skladu sa ekologijom šumskih resursa i oni su dostupni</p>	<p>Interviews with Forest Managers and local experts</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, lokalnim stručnjacima.</p>
MA	
Indicator 6.3.3	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Ecological functions (regeneration, succession, diversity, natural cycles) are maintained</p> <p>Ekološke funkcije (obnova, sukcesija, raznovrsnost, prirodni ciklusi) se održavaju</p>	<p>Interviews with Forest Managers, local experts.</p> <p>Plans and maps and field observations.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, lokalnim stručnjacima.</p> <p>Planovi mape i opažanja na terenu.</p>
MA	
Indicator 6.3.4	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>There is a programme for restoration of degraded sites</p> <p>Postoji program vraćanja degradiranih područja u početno stanje</p>	<p><i>Enhancement, maintenance and restoration activities should be prepared to provide for the restoration of degraded natural areas, weed infestation, erosion, borrow pits, waste sites, quarries, etc.</i></p> <p><i>Aktivnosti povećavanja, održavanja i vraćanja u početno stanje trebale bi biti pripremljene kako bi se omogućilo vraćanje degradiranih prirodnih područja u početno stanje, saniranje pustošenja korovom, erozije, privremenih jama, smetlišta, kamenoloma.</i></p> <p>Interviews with Forest Managers, local experts.</p> <p>Plans and maps and field observations.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, lokalnim stručnjacima.</p> <p>Planovi, karte i zapažanja na terenu.</p>
MA	
Indicator 6.3.5	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>In natural and semi-natural forest, natural regeneration is preferred where adequate for the meeting of management objectives;</p> <p>U prirodnim i poluprirodnim šumama, preferira se prirodna obnova ako to odgovara dostizanju ciljeva gazdovanja;</p>	<p><u>Discussion with the forest manager/owner</u></p> <p><u>Field visit</u></p> <p><u>Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume</u></p> <p><u>Terenska posjeta</u></p>
MA	
Indicator 6.3.6	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Where artificial regeneration is planned, the environmental impact has been assessed (refer Criterion 6.1)</p> <p>U slučaju da je planirana vještačka obnova, procjenjuje se uticaj na okolinu (odnosi se na Kriterijum 6.1)</p>	<p>Plans and maps</p> <p>Interviews with Forest Managers, local experts</p> <p>Planovi i karte</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, lokalnim stručnjacima.</p>

<p>Indicator 6.3.7 (Local)</p> <p>Clear-cutting of forests is prohibited. It may be used in exceptional cases in preparation for silvicultural procedures with the aim of improvement of forest stands, to the extent that has been planned in the approved forest management plan. The forest may also be clear-cut if it is necessary because of sanitary felling or carrying out preventive protection measures</p> <p>Gola sječa šuma je zabranjena. Ona se može koristiti jedino u izuzetnim slučajevima provođenja šumsko-uzgojnih mjera sa ciljem poboljšanja šumskih sastojina, u obimu koji je planiran u odobrenoj šumsko privrednoj osnovi. Gola sječa se može primijeniti i ako je ista neophodna iz sanitarnih razloga ili u cilju izvođenja preventivnih mjera zaštite.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Discussion with the forest manager/owner</p> <p>Field visit</p> <p>Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume</p> <p>Terenska posjeta</p>
MA	
<p>Indicator 6.3.8 (Local)</p> <p>The forest manager/owner shall afforest clear-cutting and fire affected areas within a period of two years after felling or forest fire, using natural regeneration or reforestation.</p> <p>Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume dužan je pošumiti područja na kojima je izvršena gola sječa ili koja su zahvaćena požarom u roku od dvije godine nakon sječe ili šumskog požara, koristeći tehnike prirodne obnove ili pošumljavanjem</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Discussion with the forest manager/owner</p> <p>Field visit</p> <p>Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume</p> <p>Terenska posjeta</p>
MA	
<p>Indicator 6.3.9 (Local)</p> <p>The maximum area allowed to be cut in the selection felling is 0.5 hectare in high forests</p> <p>Maksimalna dozvoljena veličina područja koje se može posjeći pri prebornoj sječi u visokim šumama je 0,5 hektara</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Discussion with the forest manager/owner</p> <p>Field visit</p> <p>Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume</p> <p>Terenska posjeta</p>
MA	
<p>Indicator 6.3.10 (Local)</p> <p>Mixed stands with appropriate species composition are given priority before the pure stand for the purpose of maintaining diversity of species and forest protection.</p> <p>Mješovite sastojine sa odgovarajućom strukturom vrsta imaju prednost u odnosu na čiste sastojine zbog održavanja raznolikosti i zaštite šuma</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Discussion with the forest manager/owner</p> <p>Field visit</p> <p>Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume</p> <p>Terenska posjeta</p>
MA	
<p>Indicator 6.3.11 (Local)</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p>

<p>Mechanical preparation of soil can be used only in case of supporting natural regeneration</p> <p>Mehanička priprema tla može biti korištena samo u slučajevima kada se podstiče prirodna obnova</p>	<p>Discussion with the forest manager/owner</p> <p>Field visit</p> <p>Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume</p> <p>Terenska posjeta</p>
MA	
<p>Indicator 6.3.12 (Local)</p> <p>The forest manager/owner shall leave dead trees, fallen deadwood and trees with woodpecker holes, individually or in small groups to decompose naturally</p> <p>Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume dužan je ostavljati mrtva stabla, pala stabla i stabla sa rupama djetlića, pojedinačno ili u manjim grupama, kako bi se razgradila prirodnim putem</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Discussion with the forest manager/owner</p> <p>Field visit</p> <p>Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume</p> <p>Terenska posjeta</p>
MA	
<p>Criterion 6.4 Representative samples of existing ecosystems within landscapes shall be protected in their natural state and recorded on maps, appropriate to the scale of operations and the uniqueness of the resource. / Repräsentativni uzorci postojećih ekosistema unutar pejzaža se moraju zaštititi i obilježiti na kartama u svom prirodnom stanju, u skladu sa nivoom i intenzitetom aktivnosti gazdovanja i jedinstvenošću resursa na koji se utiče.</p>	
<p>Indicator 6.4.1</p> <p>Conservation zones and protection areas, representative of existing ecosystems, are being protected in their natural state, based on the identification of key biological areas and the requirement for natural corridors (with special reference to plantations) and/or consultation with local experts and government agencies</p> <p>Zone zaštite i zaštićena područja, predstavnici postojećih ekosistema, su zaštićena u svom prirodnom stanju, na osnovu identifikacije ključnih bioloških područja i zahtjeva za prirodnim koridorima (sa posebnim osvrtom na plantaže) i / ili konsultacija sa lokalnim stručnjacima i Vladinim agencijama</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p>
MA	
<p>Indicator 6.4.2</p> <p>Where less than 10% of the total area included in the scope of certification has been set aside for conservation zones and protection areas, justification must be provided for this in the form of consultation with local experts and/or government agencies.</p> <p>Ukoliko je u zonu zaštite izdvojeno manje od 10% sertifikovane površine, potrebno je obezbjediti opravdanje u formi konsultacija sa lokalnim ekspertima i/ili Vladinim agencijama.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Plans and maps and records of completed work.</p> <p>Interviews with Forest Managers, local experts and government agencies.</p> <p>Planovi i karte završenih aktivnosti.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, lokalnim stručnjacima i vladinim organizacijama.</p>

Indicator 6.4.3	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Conservation management and protection activities are documented in plans and demarcated on maps. Gazdovanje je u skladu sa zaštitom i aktivnosti na zaštititi se dokumentuju u planovima i označavaju na kartama.	Plans and maps, including annual plan of operations Planovi i karte, uključujući godišnji plan aktivnosti
Indicator 6.4.4	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Conservation management and protection activities are implemented. Gazdovanje u skladu sa zaštitom i aktivnosti zaštite se sprovode	Records of operations Field observations Zapažanja na terenu Zapisi o aktivnostima
MA	
Indicator 6.4.5 (Local)	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
The forest manager/owner defines, maps and demarks on the field at least 5% of the total managed forest land as reference sites within 5 years after certification effective date. Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume identifikuje, unosi na kartu i označava na terenu najmanje 5% od veličine ukupnog područja kojim se gazduje kao reprezentivna staništa u roku od 5 godina nakon izdavanja certifikata.	Discussion with the forest manager/owner Field visit Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume Terenska posjeta
MA	
Criterion 6.5	Written guidelines shall be prepared and implemented to: control erosion; minimise forest damage during harvesting, road construction, and all other mechanical disturbances; and protect water resources. / Moraju se pripremiti i primjenjivati pisane upute za kontrolu erozije, minimiziranje šteta tokom iskorištavanja, izgradnje puteva i svih drugih mehaničkih aktivnosti i zaštitu vodnih resursa.
Indicator 6.5.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
All environmentally sensitive forest operations are identified (see 6.1) and written guidelines defining acceptable practice are available to forest managers and supervisors; operational guidelines must meet or exceed national or regional best practice requirements Sve ekološki osjetljive šumarske operacije se identificiraju (pogledati 6.1) i pisane upute koje definiraju prihvatljivu praksu su dostupne organizaciji i nadzornicima; pravilnici moraju ispunjavati ili prevazilaziti nacionalne ili regionalne zahtjeve za najbolju praksu	<i>Forest operations include: site preparation, fire belt management, planting, weed control, stand management, harvesting and extraction, road surfacing material extraction and excavation site closure, road network design, road design, construction, maintenance and closure.</i> Records, plans and maps. Interviews with Forest Managers and field observations. <i>Šumarske operacije uključuju: pripremanje terena, aktivnosti vezane za zaštitne trake od požara, sadenje, kontrolisanje korova, gazdovanje sastojinom, iskorištavanje i izvlačenje, izvlačenje materijala sa puteva, zatvaranje iskopina, projekovanje mreže puteva, planiranje puteva, građenje, održavanje i zatvaranje.</i> Podaci, planovi i mape.

	Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i opažanja na terenu.
MA	
Indicator 6.5.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Guidelines developed in terms of indicator 6.5.1 are implemented during operations and planning Razvijanje procedura u smislu Indikatora 6.5.1 se provodi tokom operacija i planiranja	<i>The main assessment report should make explicit reference to the national or regional best practice guidelines used as a reference.</i> Operational plans, interviews with staff and field observations. <i>Glavni izvještaj o procjeni bi trebao dati eksplicitnu preporuku za korištenje nacionalnog ili regionalnog pravilnika o najboljoj praksi</i> Operativni planovi, razgovori sa osobljem i opažanja na terenu.
MA	
Indicator 6.5.3	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Buffer zones are maintained along watercourses and around water bodies in compliance with specifications made in national and regional best practice guidelines Uz vodotoke i vodne objekte održavaju se pufer vodozaštitne zone u skladu sa specifikacijama navedenim u nacionalnim i regionalnim pravilnicima o najboljoj praksi.	<i>The main assessment report shall make explicit reference to the national or regional best practice guidelines used as a reference.</i> Operational plans, interviews with staff and field observations. <i>Glavni izvještaj o procjeni bi trebao dati eksplicitnu preporuku za korištenje nacionalnog ili regionalnog pravilnika o najboljoj praksi</i> Operativni planovi, razgovori sa osobljem i opažanja na terenu.
MA	
Indicator 6.5.4	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Operators are able to implement adequate emergency procedures for clean up following accidental oil and chemical spillages Radnici su sposobni da provode odgovarajuće hitne procedure za čišćenje nakon slučajnog prosipanja nafte i hemikalija.	Operational plans, interviews with staff and field observations. No evidence of significant spillages. Operativni planovi, razgovori sa osobljem i opažanja na terenu. Nepostojanje dokaza o značajnom prosipanju
MA	
Indicator 6.5.5 (Local)	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Forest transportation infrastructure is built, maintained and used in such manner that it shall not: 1.Threaten water sources 2.Cause erosion processes and torrents 3.Destroy the balance on unstable soil and increase the risk of landslides 4.Affect environmentally sensitive areas which are important for flora and fauna diversity 5.Affect the natural or cultural heritage 6.Threaten other functions or multi-purpose use of forests Šumska transportna infrastruktura se gradi, održava i koristi tako da ne smije: 1. Ugrožavati izvorišta vode	Discussion with the forest manager/owner Field visit Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume Terenska posjeta

<p>2. Uzrokovati erozione procese i pojavu bujica</p> <p>3. Narušavati ravnotežu nestabilnog tla i povećavati rizik od nastajanja klizišta</p> <p>4. Uticati na ekološki osjetljiva područja koja su bitna za raznovrsnost flore i faune</p> <p>5. Uticati na prirodno ili kulturno naslijeđe</p> <p>6. Ugrožavati druge funkcije ili višenamjensko korištenje šume</p>	
MA	
<p>Criterion 6.6</p>	<p>Management systems shall promote the development and adoption of environmentally friendly non-chemical methods of pest management and strive to avoid the use of chemical pesticides. World Health Organisation Type 1A and 1B and chlorinated hydrocarbon pesticides; pesticides that are persistent, toxic or whose derivatives remain biologically active and accumulate in the food chain beyond their intended use; as well as any pesticides banned by international agreement, shall be prohibited. If chemicals are used, proper equipment and training shall be provided to minimise health and environmental risks. / Sistemi gazdovanja moraju promovisati razvoj i primjenu ekološki prihvatljivih, nehemijskih metoda za borbu protiv štetočina i težiti ka izbjegavanju korištenja hemijskih pesticida. Zabranjuje se korištenje Tipova 1A i 1B prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji i hloriranih ugljikovodoničnih pesticida, postojećih i otrovnih pesticida, kao i onih čiji derivati ostaju biološki aktivni i mogu se akumulirati u prehrambenom lancu poslije njihovog predviđenog korištenja, kao i svih pesticida koji su zabranjeni međunarodnim sporazumima. Ukoliko se hemijska sredstva koriste, potrebno je osigurati odgovarajuću opremu i obuku kako bi rizik po zdravlje i okolinu bio minimalan.</p>
Indicator 6.6.1	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p>
<p>There is an up-to-date list of all pesticides used in the organisation that documents trade name, and active ingredient. Where not provided by the product label, authorised applications, application methods and rates will also be documented.</p> <p>Organizacija posjeduje aktuelnu listu svih korištenih pesticida, te ima dokumentovane podatke o nazivu proizvoda i aktivnim sastojcima, također se dokumentuje dozvoljena aplikacija, metode aplikacije i učestalost, u slučaju da nisu navedene na etiketi</p>	<p><i>Chemical pesticides include herbicides, insecticides, fungicides, and rodenticides in the formulation applied in the field (including any surfactants, dispersants or solvents used).</i></p> <p>Records of chemicals in use.</p> <p>Receipts and invoices.</p> <p>Procedures for the safe and appropriate use of chemicals</p> <p><i>Hemijska sredstva uključuju herbicide, insekticide, fungicide i hemijska sredstva za suzbijanje glodara u obliku kojem se koriste na terenu (uključujući bilo koje korištene surfactants, dispersants or solvents).</i></p> <p>Podaci o hemijskim sredstvima koja se koriste.</p> <p>Računi i fakture.</p> <p>Procedure za sigurnu i odgovarajuću upotrebu hemijskih sredstava.</p>
MA	
Indicator 6.6.2	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p>
<p>Prohibited pesticides are not used except where:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ a derogation of policy has been obtained from the FSC Secretariat; or ☐ a temporary exemption has been authorised in terms of FSC-IP-0001 and its associated documents. <p>Zabranjeni pesticidi se ne koriste izuzev u</p>	<p><i>Refer SGS Qualifor Work Instruction 16 for:</i></p> <p><i>Odnosi se na SGS qualifor radno uputstvo br 15 za:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ <i>Current list of prohibited pesticides; Važeća lista zabranjenih pesticida</i> ☐ <i>Derogations; / izuzeća</i> ☐ <i>Temporary derogations; and / privremena izuzeća</i>

<p>slučajevima:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ dozvola za zanemarivanje ove politike je dobivena od strane FSC sekretarijata; ili ☐ Dopušteno je privremeno izuzeće na osnovu FSC-IP-0001 i pratećih dokumenata 	<p>☐ <i>Use of prohibited chemicals for emergency situations / primena zabranjenih hemikalija u hitnim slučajevima.</i></p> <p>Chemical records</p> <p>Podaci o hemijskim sredstvima</p>
MA	
<p>Indicator 6.6.3</p> <p>Where chemicals are used on an ongoing basis the owner/manager must prepare a strategy that will have at least the following components:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ reduction of use is stated as a long-term objective; ☐ a range of methods for pesticide control providing justification for chemical-use as an option; ☐ procedures that promote the optimal use of chemicals (timing, follow-up, equipment, etc) ☐ clear measurable targets for long term chemical use; with reduction as the objective; <p>Usage is expressed per product, on a per hectare basis and sub-divided according to catchment or drainage basin.</p> <p>U slučaju da se trenutno koriste hemijska sredstva, organizacija/vlasnik mora pripremiti strategiju koja se najmanje sastoji od sljedećih komponenti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ dugoročni cilj je smanjivanje upotrebe hemijskih sredstava ☐ dejstvo metoda za kontrolu pesticidima daje opravdanje za opciju upotrebe hemijskih sredstava ☐ procedure koje promovišu optimalnu upotrebu hemijskih sredstava (pravovremenost, nastavak, oprema itd.) ☐ jasne i mjerljive mete dugoročne upotrebe hemijskih sredstava; cilj je smanjivanje upotrebe; <p>Upotreba se izražava po hektaru i hemijskom proizvodu, a daljnja podjela je napravljena na osnovu vodozahvatnih ili drenažnih zona</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p><i>Usage, and reduction targets should be expressed on a per hectare basis and sub-divided according to operations and catchment/drainage basin; targets should be quantitative</i></p> <p><i>Some organisations may be allowed to increase use of certain chemical pesticides in the short or medium term, where the use of these pesticides is justified on social or environmental grounds, see 6.6.</i></p> <p>This requirement applies to nurseries located on the certified FMU.</p> <p>Chemical use records.</p> <p><i>Upotreba i mete reduciranja trebaju biti izražene po hektaru, a daljnja podjela napravljena u skladu sa operacijama i vodozahvatnim/drenažnim bazenima; mete trebaju biti kvantitativno izražene</i></p> <p><i>Nekim organizacijama može biti dopuštena povećana kratkoročna ili srednjoročna upotreba određenih hemijskih pesticida, u slučaju da je upotreba tih pesticida opravdana po sociološkim ili ekološkim osnovama, pogledati 6.6</i></p> <p>Ovaj zahtjev se odnosi na rasadnike koji se nalaze unutar ŠPPa.</p> <p>Podaci o hemijskim sredstvima.</p>
MA	
<p>Indicator 6.6.4</p> <p>The chemical use strategy (refer 6.6.3) is implemented.</p> <p>Strategija Upotrebe hemikalija (vidi 6.6.3) se implementira</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Field observations and records.</p> <p><i>Zapisi i opažanja na terenu</i></p>
<p>Indicator 6.6.5</p> <p>Where pesticides are the preferred method of control for environmental or social reasons, the consideration of alternatives and justification for their use has been determined and documented in</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p><i>Pesticides may be preferred in some instances, for example, to eliminate invasive weeds, control vectors of serious human diseases.</i></p> <p>Interviews with Forest Managers and local experts.</p>

<p>cooperation with acknowledged experts</p> <p>Kada su pesticidi preferirani metod kontrole iz ekoloških ili društvenih razloga, razmatranje alternativa i opravdanje njihove upotrebe je napravljeno i dokumentovano u saradnji sa priznatim stručnjacima</p>	<p>Documented justification.</p> <p><i>U nekim momentima se može preferirati upotreba pesticida, npr. radi eliminacije invazivnog korova, kontrolisanju širenja bolesti čovjeka.</i></p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje i lokalnim stručnjacima.</p> <p>Dokumentovano opravdanje.</p>
MA	
<p>Indicator 6.6.6</p> <p>All transport, storage, handling, application and emergency procedures for clean up following accidental spillages of chemical pesticides comply, as a minimum, with the ILO publications 'Safety & Health in the Use of Agrochemicals: A Guide', and 'Safety in the Use of Chemicals at Work'</p> <p>Sav transport, skladištenje, rukovanje, aplikacija i hitne procedure za čišćenje slučajnog prosipanja hemijskih pesticida minimalno odgovara ILO publikacijama „Zaštita zdravlja i sigurnost prilikom upotrebe agrohemikalija: Priručnik“ i „Sigurnost na radu prilikom upotrebe hemijskih sredstava“</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Procedures and records.</p> <p>Interviews with staff</p> <p><i>Procedure i zapisi.</i></p> <p><i>Razgovori sa osobljem</i></p>
MA	
<p>Criterion 6.7 Chemicals, containers, liquid and solid non-organic wastes including fuel and oil shall be disposed in an environmentally appropriate manner at off-site locations. / Hemijska sredstva, kontejneri, tečni i čvrsti neorganski otpad, uključujući gorivo i ulje, uklanjaju se na ekološki prihvatljiv način, na za to odgovarajućim lokacijama izvan šume.</p>	
<p>Indicator 6.7.1</p> <p>Where such facilities exist, the owner/manager shall ensure that non-organic wastes (e.g. oil, tyres, containers, etc.), including those generated by contractors working on the FMU are recycled where recycling is possible</p> <p>Gdje postoje objekti ovakvog tipa, vlasnik/korisnik treba osigurati recikliranje neorganskog otpada (npr. nafta, gume, kontejneri itd.), uključujući i otpad nastao od strane izvođača radova u ŠPP, kad je recikliranje moguće.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Field observations and interviews with staff</p> <p>Records of waste deliveries</p> <p><i>Opažanja na terenu i razgovori sa osobljem</i></p> <p><i>Zapisi o isporuci otpada</i></p>
MA	
<p>Indicator 6.7.2</p> <p>The owner/manager shall ensure that waste that cannot be re-cycled, including that generated by contractors working on the FMU, is disposed of in environmentally appropriate ways.</p> <p>Vlasnik/organizacija osigurava ekološki prihvatljivo odlaganje otpada koji se ne može reciklirati, uključujući i otpad nastao od strane izvođača radova u ŠPP.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p><i>Waste includes Otpad uključuje :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ <i>Surplus chemicals Višak hemijskih sredstava</i> ☐ <i>Chemical containers Hemijske kontejnere</i> ☐ <i>Plastic waste Plastični otpad</i> ☐ <i>Fuels and lubricants Goriva i maziva</i> ☐ <i>Worn vehicle tyres Istrošene gume</i> ☐ <i>Used vehicle batteries Istrošene akumulatore</i>

	☐ Waste produced from processing operations ☐ Domestic <i>Otpad iz domaćinstava</i> Otpad nastao aktivnostima prerade Evidence that waste has been disposed off in an acceptable manner. Dokaz da je otpad odložen na prihvaljiv način.
MA	
Indicator 6.7.3	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
The owner/manager shall ensure that the handling and disposal of chemicals and chemical containers, including that generated by contractors working on the FMU, shall comply, as a minimum, with the ILO publications 'Safety & Health in the Use of Agrochemicals: A Guide', and 'Safety in the Use of Chemicals at Work' Vlasnik/organizacija osigurava rukovanje i odlaganje hemijskih sredstava i hemijskih kontejnera, uključujući i one nastale aktivnostima izvođača radova u ŠPP, minimalno u skladu sa ILO publikacijama „Zaštita zdravlja i sigurnost prilikom upotrebe agrohemijskih sredstava“ i „Sigurnost na radu prilikom upotrebe hemijskih sredstava“	Interviews with staff Razgovori sa osobljem
MA	
Indicator 6.7.4	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
On-site facilities for easy collection of waste are provided Obezbeđuju se kapaciteti za jednostavno prikupljanje otpada	Presence of waste receptacles or other at operational sites and service areas. Prisutvo kontejnera za odlaganje smeća na radilištima i servisnim zonama
MA	
Criterion 6.8	Use of biological control agents shall be documented, minimised, monitored and strictly controlled in accordance with national laws and internationally accepted scientific protocols. Use of genetically modified organisms shall be prohibited. / Potrebno je dokumentovati, minimizirati, nadzirati i strogo kontrolisati korištenje bioloških mjera borbe u skladu sa državnim zakonima i međunarodno prihvatljivim naučnim protokolima. Zabranjuje se korištenje genetski modifikovanih organizama.
Indicator 6.8.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
The use of biological control agents is avoided or minimised by making use of best available alternative control methods not entailing excessive cost Izbjegavaju se ili minimiraju biološke mjere borbe korištenjem najboljih dostupnih alternativnih mjera koje ne iziskuju prekomjerne troškove	Interviews with Forest Managers. Policies and procedures. Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje. Politike i procedure
MA	
Indicator 6.8.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Any use of biological control agents must be supported by documented justification which details: alternative methods of pest or disease	Documentation Dokumentacija

<p>control considered, ecological impact assessment, relevant organisations and regulatory authorities consulted</p> <p>Svaka upotreba bioloških mjera borbe mora biti podržana dokumentovanim opravdanjem koje navodi: alternativne mjere kontrole štetočina ili bolesti koje su uzete u obzir, procjenu uticaja na okoliš, konsultovane relevantne organizacije i regulatorna vlast</p>	
MA	
<p>Indicator 6.8.3</p> <p>All activities where biological control agents are used are documented and monitored</p> <p>Dokumentuju se i nadziru sve aktivnosti u kojima su korištene biološke mjere borbe</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Documentation</p> <p>Dokumentacija</p>
MA	
<p>Indicator 6.8.4</p> <p>No genetically modified organisms are used in management, production or research programmes within the FMU.</p> <p>U ŠPP-u se ne koriste genetski modificirani organizmi prilikom gazdovanja ili izvođenja istraživačkih programa</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with staff.</p> <p>Records of biological material sources and supplies</p> <p>Razgovori sa osobljem.</p> <p>Podaci o porijeklu i zalihama biološkog materijala</p>
MA	
<p>Criterion 6.9 The use of exotic species shall be carefully controlled and actively monitored to avoid adverse ecological impacts / Pažljivo se kontroliše i aktivno nadzire korištenje stranih vrsta kako bi se izbjegao neželjeni uticaj na okolinu.</p>	
<p>Indicator 6.9.1</p> <p>Exotic species are assessed for adverse ecological impacts</p> <p>Procjenjuju se neželjeni uticaji stranih vrsta na okoliš.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Records of scientific studies.</p> <p>Interviews with Forest Managers</p> <p>Podaci o naučnim studijama.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje</p>
MA	
<p>Indicator 6.9.2</p> <p>The impacts identified in terms of 6.9.1 are avoided or mitigated</p> <p>Uticaji definisani u 6.9.1 se izbjegavaju ili se umanjuje njihovo neželjeno dejstvo.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Monitoring records</p> <p>Podaci o nadzoru</p>
MA	

Criterion 6.10	<p>Forest conversion to plantations or non-forest land uses shall not occur, except in circumstances where conversion:</p>
	<ul style="list-style-type: none"> a) entails a very limited portion of the forest management unit; and b) does not occur on high conservation value forest areas; and c) will enable clear, substantial, additional, secure, long-term conservation benefits across the forest management unit.
	<p>Neće se vršiti konverzija šuma u plantaže ili nešumsko zemljište, osim u slučajevima kada konverzija:</p>
	<ul style="list-style-type: none"> a) obuhvata vrlo ograničeni dio šumsko privredne jedinice; b) ne vrši se u područjima visokovrijednih zaštićenih šuma; c) daje jasne, pouzdane, dodatne, zagarantovane i dugoročne koristi očuvanja unutar šumsko privredne jedinice.
Indicator 6.10.1	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p><i>Clear felling and replanting of a natural or semi-natural forest with a mixture native species in the absence of satisfactory natural regeneration is not considered forest conversion to plantation. Clear felling and replanting of a natural or semi-natural forest with an exotic species is considered conversion.</i></p> <p>Interviews with Forest Managers, local experts and government agencies.</p> <p>Plans and maps.</p> <p>Field observations.</p> <p><i>Gola sječa i ponovno podizanje prirodnih ili poluprirodnih šuma sa mješavinom domaćih vrsta u odsustvu zadovoljavajuće prirodne obnove ne smatra se konverzijom u plantaže. Gola sječa i ponovno podizanje prirodnih ili poluprirodnih šuma sa stranim vrstama se smatra konverzijom.</i></p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje, lokalnim stručnjacima i vladinim organizacijama.</p> <p>Planovi i mape.</p> <p>Opažanja na terenu.</p>
MA	
Indicator 6.10.2	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers, local experts and government agencies.</p> <p>Plans and maps.</p> <p>Field observations.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje, lokalnim stručnjacima i vladinim organizacijama.</p> <p>Planovi i mape.</p> <p>Opažanja na terenu.</p>
<p>If conversion occurs, the area affected shall not exceed 0.5% of the area of the FMU in any one year, nor affect a total of more than 5% of the area of the Management Unit.</p>	
	<p>Ukoliko se dogodi konverzija, površina konverzije u jednoj godini neće premašiti 0,5% površine gazdinske jedinice ili uticati na više od 5% površine gazdinske jedinice.</p>
MA	
Indicator 6.10.3	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p><i>Conversion may, for example, have a net conservation benefit where an area is converted back to its original natural or semi-</i></p>
<p>If conversion occurs, the forest manager shall demonstrate that any conversion produces clear,</p>	

<p>substantial, additional, secure, long-term conservation benefits across the forest management unit.</p> <p>Ukoliko dođe do konverzije, šumari su dužni da pokažu da će vršenje konverzije dovesti do jasne, značajne, dodatne, sigurne i dugoročne koristi za čitavu GJ.</p>	<p><i>natural habitat type such as open wetland or grassland.</i></p> <p>Interviews with Forest Managers, local experts and government agencies.</p> <p><i>Konverzija može, na primjer, predstavljati čistu korist očuvanja u slučaju da se vrši konverzija u izvorni prirodni ili poluprirodni tip staništa kao što su otvorene močvare i pašnjaci.</i></p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje, lokalnim stručnjacima i vladinim organizacijama.</p>
MA	
Indicator 6.10.4	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>If the conversion occurs, it shall not occur on high conservation value forest areas.</p> <p>Ukoliko dođe do konverzije, nemora pojaviti se na šume visoke vrijednosti šumskih područja.</p>	<p>Scientific evidence and interviews with Forest Managers and local experts</p> <p>Naučni dokaz i razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje i lokalnim stručnjacima</p>
MA	

PRINCIPLE 7. MANAGEMENT PLAN /**ŠUMSKO PRIVREDNA OSNOVA (PLAN GAZDOVANJA)**

A management plan - appropriate to the scale and intensity of the operations - shall be written, implemented, and kept up to date. The long-term objectives of management, and the means of achieving them, shall be clearly stated. / Šumsko privredna osnova prilagođena nivou i intenzitetu aktivnosti, mora biti napisana, implemetirana i ažurirana. Dugoročni ciljevi gazdovanja i sredstva za njihovo postizanje moraju biti jasno naznačeni.

Criterion 7.1 The management plan and supporting documents shall provide:

- a) management objectives;
- b) description of the forest resources to be managed, environmental limitations, land use and ownership status, socio-economic conditions, and a profile of adjacent lands;
- c) description of silvicultural and/or other management system, based on the ecology of the forest in question and information gathered through resources inventories
- d) rationale for rate of annual harvest and species selection;
- e) provisions for monitoring of forest growth and dynamics;
- f) environmental safeguards based on environmental assessments;
- g) plans for the identification and protection of rare, threatened and endangered species;
- h) maps describing the forest resource base including protected areas, planned management activities and land ownership;
- i) description and justification of harvesting techniques and equipment to be used.

Plan gospodarenja i pomoćni dokumenti moraju donositi:

- a) Ciljevi gazdovanja,
- b) Opis šumskih resursa kojima se gazduje, ekološka ograničenja, stanje korištenja i vlasništva, sociološko-ekonomski uslovi i opis susjednog područja
- c) opis metoda gajenja šuma i/ili sistema gazdovanja, koji se zasniva na ekologiji šume o kojoj se radi i informacijama sakupljenim kroz inventuru resursa
- d) Principi za određivanje godišnjeg obima sječe i odabir vrsta,
- e) Odredbe za nadzor prirasta i dinamike šuma,
- f) Mjere zaštite okoline bazirane na procjenama uticaja na okoliš,
- g) Planovi za identifikaciju i zaštitu rijetkih vrsta, vrsta kojima prijete opasnost i ugroženih vrsta,
- h) Karte koje opisuju šumske resurse uključujući zaštićena područja, planirane aktivnosti gazdovanja i strukturu vlasništva,
- i) Opis i opravdanost primjene određenih tehnika iskorištavanja i opreme.

Indicator 7.1.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>There is a management plan (or overview linking different planning documents)</p> <p>Postoji plan gazdovanja (ili drugi dokumenti planiranja koji su vezani za gazdovanje i daju jasan uvid)</p>	<p>Management plan</p> <p>Plan gazdovanja</p>
MA	
Indicator 7.1.2 (Local)	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:

<p>The forest management plan defines all the basic principles and parameters for the future management of forests and forestlands through management objectives (technical goal of management). Technical goals are made for each type of forest (management class) according to general management objectives.</p> <p>Šumsko privredna osnova definiše sve osnovne principe i parametre budućeg gazdovanja šumama i šumskim zemljištem kroz ciljeve gazdovanja (tehnički cilj gazdovanja). Tehnički ciljevi gazdovanja se prave za svaki tip šume (gazdinsku klasu) u skladu sa opštim ciljevima gazdovanja.</p>	<p>Management plan</p> <p>Plan gazdovanja</p>
MA	
<p>Indicator 7.1.3 (Local)</p> <p>The forest management plan includes description of:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Natural conditions and status of the forests and forest lands including the method of forest inventory 2.Land use and ownership status 3.Analysis of the previous management activities 4. Management plans for the future period 5.Measures for maintenance and enhancement of biodiversity as well as other ecological and social forest functions 6.Overall economic assessment of forest management and investments in the planning period <p>Šumsko privredna osnova uključuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opis prirodnih uslova i stanja šume i šumskog zemljišta, uključujući metode korištene u inventuri šuma 2. Strukturu korištenja i vlasništva 3. Analizu dosadašnjeg gazdovanja 4. Planove gazdovanja u narednom periodu 5. Mjere za održavanje i poboljšanje biodiverziteta i ostalih ekoloških i socioloških funkcija šume 6. Ekonomsku analizu gazdovanja i investiranja u narednom planskom periodu 	<p>Verifiers & Guidance/ Dokaz i upute:</p> <p>Management plan</p> <p>Plan gazdovanja</p>
MA	
<p>Indicator 7.1.4</p> <p>Silvicultural and/or other management system, based on the ecology of the forest in question and information gathered through resources and inventories, are described</p> <p>Opisane su metode gajenja šuma i/ili drugi sistemi gazdovanja, koji se zasnivaju na ekologiji šume o kojoj se radi i informacijama sakupljenim kroz inventuru resursa</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Management plan</p> <p>Plan gazdovanja</p>

Indicator 7.1.5	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute: Management plan Plan gazdovanja	
Rate of harvest, species selection, management prescriptions (for production and conservation zones) and operational techniques are documented and justified Dokumentovan je i opravdan nivo iskorištavanja, odabir vrsta, propisi vezani za gazdovanje (za produktivne zone i zone očuvanja) i operativne tehnike		
MA		
Indicator 7.1.6	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute: Management plan Plan gazdovanja	
Provisions for monitoring forest growth and dynamics are described Opisane su mjere za nadzor prirasta i dinamike šume		
MA		
Indicator 7.1.7	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:	
Refer Criterion 6.1 for description of environmental safeguards Odnosi se na Kriterij 6.1 za opis ekoloških sigurnosnih mjera		
MA		
Indicator 7.1.8	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:	
Refer 6.2 for conservation planning and provision for RTE species. Odnosi se na 6.2 za planiranje očuvanja i mjere za RTE vrste.		
MA		
Indicator 7.1.9	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:	
The pest management strategy is documented and describes and justifies objectives, control methods and precautions. Refer also Criterion 6.6 for chemical use in pest management Isplanirana strategija suzbijanja štetočina je dokumentovana, opisana i opravdava ciljeve, metode kontrole i mjere opreza. Odnosi se takođe na Kriterij 6.6. za upotrebu hemikalija prilikom suzbijanja štetočina		
MA		
Indicator 7.1.10	Verifiers & Guidance: Dokaz i upute: Written strategy and communication with interested and affected parties.	
Any control of wild animals is based on a written strategy, which describes and justifies objectives,		

<p>cull targets, control methods and precautions.</p> <p>Svaka kontrola divljih životinja bazirana je na pisanoj strategiji koja opisuje i opravdava ciljeve, odabrane mete, metode kontrole i mjere opreza..</p>	<p>Interviews with Forest Managers and consultation with local stakeholders, experts and government agencies.</p> <p>Pisana strategija i komunikacija sa zainteresovanim ili pogođenim stranama.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i konsultacija sa lokalnim interesnim grupama, stručnjacima i vladinim organizacijama.</p>
MA	
<p>Indicator 7.1.11</p> <p>There are appropriate maps (at a scale appropriate for planning and supervision activities) showing the forest resource base including protected areas, watercourses, roads and other features important for forest management. Postoje odgovarajuće mape (u razmjeri koja odgovara planiranju i aktivnostima nadzora) koje pokazuju osnovu šumskih resursa, uključujući zaštićena područja, vodotoke, puteve i druge karakteristike bitne za gazdovanje.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Maps and associated records</p> <p>Mape i pomoćni podaci</p>
MA	
<p>Indicator 7.1.12</p> <p>Maps shall be prepared prior to commencement of harvesting and road construction</p> <p>Karte će biti pripremljene prije početka izvođenja radova u šumi i izgradnje puteva.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Maps and associated records</p> <p>Karte i pomoćni zapisi</p>
MA	
<p>Indicator 7.1.13</p> <p>Harvesting techniques and equipment are described and justified</p> <p>Opisane su i opravdane tehnike iskorištavanja i oprema</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Management plan and operational controls.</p> <p>Interviews with staff</p> <p>Planovi gazdovanja i kontrola operacija.</p> <p>Razgovori sa osobljem</p>
MA	
<p>Indicator 7.1.14</p> <p>For <u>large scale operations</u>, planning includes short (operational/annual), medium (tactical/3-5 yearly) and long (strategic, rotation/harvesting cycle) term plans covering all operations and these shall be documented.</p> <p>For <u>small-scale operations</u> a long-term plan covering harvesting operations will be documented. The requirement for documented planning in small-scale operations will be decided by the scale, duration and intensity of the operation.</p> <p>Za operacije velikog-obima, Planiranje uključuje izradu kratkoročnih (operativnih/godišnjih), srednjeročnih (taktičkih/3-5 godišnjih) i dugoročnih (strateških/ciklus ophodnje) planova koji pokrivaju sve operacije, i oni moraju biti dokumentovani</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Management plan and operational controls.</p> <p>Interviews with staff</p> <p>Planovi gazdovanja i kontrola operacija.</p> <p>Razgovori sa osobljem</p>

<p>Za operacije malog-obima, pripremljen je dugoročni plan koji pokriva sve aktivnosti na seči. Zahtev za dokumentovanim planiranjem biće određen u skladu sa obimom, trajanjem i intenzitetom operacija</p>	
MA	
<p>Indicator 7.1.15</p> <p>Plans are being implemented and any deviation from prescription or rate of progress is adequately justified; overall objectives will still be achieved</p> <p>Planovi se implementiraju, a sva odstupanja od propisa ili brzine napredovanja se adekvatno pravdaju; sveukupni ciljevi gazdovanja će se i dalje dostizati.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Management plan and operational controls.</p> <p>Interviews with staff</p> <p>Planovi gazdovanja i kontrola operacija.</p> <p>Razgovori sa osobljem</p>
MA	
<p>Criterion 7.2</p>	<p>The management plan shall be periodically revised to incorporate the results of monitoring or new scientific and technical information, as well as to respond to changing environmental, social and economic circumstances. / Šumsko privredna osnova se periodično revidira kako bi se u nju uključili rezultati nadzora i nova naučna i tehnička saznanja, te kako bi se uskladila sa promjenjivim ekološkim, sociološkim i ekonomskim okolnostima.</p>
<p>Indicator 7.2.1 (Local)</p> <p>The forest management plan is periodically redeveloped every ten years. In case of major changes in environmental, social and economical circumstances in the period when plan is in force, the forest manager/owner shall start the emergency auditing in accordance with the legal regulations and the FSC principles</p> <p>Šumsko privredna osnova se donosi periodično, svakih deset godina. U slučaju bitnih promjena ekoloških, socioloških i ekonomskih prilika u periodu važenja osnove, organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume će pokrenuti hitnu procjenu u skladu sa zakonskim odredbama i FSC principima.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Company procedures</p> <p>Procedure organizacije</p>
MA	
<p>Indicator 7.2.2</p> <p>New scientific and technical developments in production forestry and biodiversity conservation are available at the FMU or Forest Managers have access to this information</p> <p>Nova naučna i tehnička dostignuća vezana za proizvodnju u šumarstvu i očuvanje biodiverziteta su dostupna u ŠPP ili organizacija zadužena za gazdovanje ima pristup ovim informacijama</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Publications</p> <p>Interviews with Forest Managers</p> <p>Publikacije</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje, naučni dokazi</p>
MA	
<p>Indicator 7.2.3</p> <p>There is evidence that scientific and technical</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers, scientific evidence.</p>

<p>developments and results of monitoring are incorporated into revisions of policies, procedures and plans.</p> <p>Postoji dokaz da su naučna i tehnička dostignuća i rezultati nadzora uključeni u reviziju politika, procedura i planova.</p>	<p>Evidence of revised planning</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje, naučni dokazi.</p> <p>Dokaz o reviziji planiranja</p>
MA	
<p>Indicator 7.2.4</p> <p>There is evidence that changing environmental, social and economic considerations have been included in the revision of the management plan</p> <p>Postoji dokaz da su promjene u ekološkom, sociološkom i ekonomskom aspektu uključene u reviziju plana gazdovanja</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers, scientific evidence.</p> <p>Evidence of revised planning</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje, naučni dokazi.</p> <p>Dokaz o reviziji planiranja</p>
MA	
<p>Indicator 7.2.5</p> <p>In <u>large scale operations</u> a timetable for the periodic revision of the management plan is documented and adhered to</p> <p>U <u>velikim organizacijama</u>, postoji dokumentovan raspored periodične revizije plana gazdovanja kojeg se organizacija pridržava</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Management revision timetable and status of current management plan</p> <p>Raspored revizije i stanje trenutnog plana gazdovanja</p>
MA	
<p>Criterion 7.3 Forest workers shall receive adequate training and supervision to ensure proper implementation of the management plan / Potrebno je obezbijediti adekvatnu obuku i nadzor šumskih radnika u cilju pravilnog provođenja šumsko privredne osnove.</p>	
<p>Indicator 7.3.1</p> <p>Forest workers at all levels of skill and responsibility are appropriately educated and trained in the tasks they are assigned to and company policy and procedures.</p> <p>Šumarski radnici na svim nivoma radnih mjesta i odgovornosti su odgovarajuće obrazovani i obučeni za zadatke koji su im dodjeljeni, o čemu svjedoči politika i procedure organizacije.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Training records</p> <p>Interviews with workers and management</p> <p>Field observations</p> <p>Zapisi o obuci</p> <p>Razgovori sa radnicima i menadžmentom</p> <p>Opažanja na terenu</p>
MA	
<p>Indicator 7.3.2</p> <p>(N/A to SLIMF) (nije primjenjiv za SLIMF)</p> <p>Managers and supervisors (including those employed by contractors) have received adequate education, training or experience to ensure that they are able to plan and organize forestry operations in accordance with organisations' plans, policies and procedures</p> <p>Rukovodioci i nadzornici (uključujući i one koje su zaposleni kod izvođača radova) imaju odgovarajuće obrazovanje, obučenosť ili iskustvo u bi se osigurala</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Training records</p> <p>Interviews with staff</p> <p>Zapisi o obuci</p> <p>Razgovori sa osobljem</p>

njihova sposobnosti planiranja i organizovanja šumarskih aktivnosti u skladu sa planovima, politikama i procedurama organizacije		
MA		
Indicator 7.3.3	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:	
All activities are supervised and monitored sufficiently to ensure that plans, policies, procedures and contract specifications (for contractors) are adequately implemented Sve aktivnosti se nadziru i motre u dovoljnoj mjeri da bi se osiguralo adekvatno provođenje planova, politika, procedura i specifikacija navedenih u ugovorima	Operational procedures Interviews with staff. Operativne procedure Razgovori sa osobljem	
MA		
Indicator 7.3.4	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:	
Evidence of formal or informal training exists in the field Postoje dokazi o formalnoj i neformalnoj obuci na terenu	Interviews with workers and field observations Razgovori sa radnicima i opažanja na terenu	
MA		
Indicator 7.3.5	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:	
In <u>large scale organisations</u> a formal long-term training plan shall be available U <u>velikim organizacijama</u> postoji dugoročan plan obuke	Strategic training plan Strateški plan obuke	
MA		
Criterion 7.4	While respecting the confidentiality of information, forest managers shall make publicly available a summary of the primary elements of the management plan, including those listed in Criterion 7.1 above. / Poštujući povjerljivost informacija, organizacija zadužena za gazdovanje šumom daje na uvid javnosti sažetak osnovnih elemenata šumsko privredne osnove, uključujući i one navedene u Kriteriju 7.1.	
Indicator 7.4.1	Verifiers & Guidance:	
There are publicly available statements that provide an up-to-date summary of the primary management plan elements listed in 7.1 at company level Postoje javno dostupne izjave na nivou organizacije koje obezbjeđuju aktuelan sažetak osnovnih elemenata plana gazdovanja koji su navedeni u 7.1	Public Summary of Management Plan Javno dostupan sažetak plana gazdovanja <u>SLIMF:</u> Management Plan is available Plan gazdovanja je dostupan	
MA		

PRINCIPLE 8. MONITORING AND ASSESSMENT / NADZOR I PROCJENA

Monitoring shall be conducted - appropriate to the scale and intensity of forest management - to assess the condition of the forest, yields of forest products, chain of custody, management activities and their social and environmental impacts. / **Potrebno je vršiti nadzor koji odgovara nivou i intenzitetu gazdovanja radi procjene stanja šume, prinosa šumskih proizvoda, nadzornog lanca, aktivnosti gazdovanja i njihovog sociološkog i ekološkog uticaja.**

Criterion 8.1 The frequency and intensity of monitoring should be determined by the scale and intensity of forest management operations as well as the relative complexity and fragility of the affected environment. Monitoring procedures should be consistent and replicable over time to allow comparison of results and assessments of change. / **Učestalost i intenzitet nadzora treba biti određen stepenom i intenzitetom aktivnosti gazdovanja, kao i relativnom kompleksnošću i osetljivošću okoline na koju se utiče. Procedure nadzora trebaju biti dosljedne i moraju se ponavljati tokom vremena kako bi se rezultati mogli uporediti i procjeniti promene.**

Indicator 8.1.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>All activities that require monitoring are identified.</p> <p>For large scale organisations these shall be documented in a monitoring programme.</p> <p>Identificirane su sve aktivnosti za koje je potreban nadzor</p> <p>Za velike organizacije, ovo mora biti dokumentovano u programu nadzora.</p>	<p>Interviews with Management and environmental specialists/stakeholders</p> <p>Monitoring programme</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i okolišnim specijalistima/interesnim grupama</p> <p>Program nadzora</p>

MA	
Indicator 8.1.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>The frequency, intensity and expense of monitoring are defined and is appropriate to the scale and intensity of the forest management operations and the sensitivity of the receiving environment</p> <p>Učestalost, intenzitet i troškovi nadzora su određeni i oni su u skladu sa obimom i intenzitetom aktivnosti gazdovanja i ekološkom osjetljivošću tretiranog područja</p>	<p>Monitoring programmes</p> <p>Programi nadzora</p>

MA	
Indicator 8.1.3	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Consistent and replicable monitoring procedures for each activity are documented in the programme and implemented, allowing for comparison and change over time.</p> <p>Konzistentne nadzorne procedure za svaku aktivnost, koje je moguće replicirati, su dokumentovane u programu i implementirane, te dozvoljavaju uporedbu i promjenu tokom vremena.</p>	<p>Monitoring procedures</p> <p>Interviews with Forest Managers and local experts</p> <p>Nadzorne procedure</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i lokalnim stručnjacima</p>

MA	
Indicator 8.1.4	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>Monitoring information is readily available and in a format that facilitates effective auditing and</p>	<p>Monitoring records, reports and archival system.</p>

<p>certification by third parties</p> <p>Informacije o nadzoru su lako dostupne i date su u formatu koji olakšava efikasan pregled i certificiranje od strane trećih lica</p>	<p>Internal audit records</p> <p>CAR records</p> <p>Nadzorni zapisnici, izvještaji, sistem arhiviranja.</p> <p>Zapisnici interne kontrole</p> <p>CAR zapisnici</p>
MA	
<p>Indicator 8.1.5</p> <p>Corrective actions identified through the monitoring process are appropriately implemented and closed out</p> <p>Korektivne mjere koje su identificirane u programu nadzora se odgovarajuće provode i rješavaju.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Corrective action documentation</p> <p>Dokumentacija o korektivnim mjerama</p>
MA	
<p>Criterion 8.2</p> <p>Forest management should include the research and data collection needed to monitor, at a minimum, the following indicators:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ yield of all forest products harvested; ☐ growth rates, regeneration and condition of the forest; ☐ composition and observed changes in the flora and fauna; ☐ environmental and social impacts of harvesting and other operations; ☐ costs, productivity, and efficiency of forest management. <p>Gazdovanje šumom treba uključivati istraživanje i sakupljanje podataka potrebnih za nadzor, i to minimalno slijedećih indikatora:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Prinosi svih šumskih proizvoda koji se iskorištavaju. ☐ Veličine prirasta, obnove i stanja šume. ☐ Sastav i uočene promjene flore i faune. ☐ Ekološki i sociološki uticaji iskorištavanja i drugih aktivnosti. ☐ Troškovi, produktivnost i efikasnost gazdovanja. 	
<p>Indicator 8.2.1</p> <p>Yields of all forest products harvested are recorded</p> <p>Postoje zapisi o prinosu svih šumskih proizvoda koji se iskorištavaju</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Harvesting records</p> <p>Podaci o iskorištavanju</p>
MA	
<p>Indicator 8.2.2</p> <p>A timber resource inventory is conducted, appropriate to the scale and intensity of forest management:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Amount of products harvested ☐ Effects of operations as identified under C6.1 ☐ Changes in features identified under C6.2 ☐ At least annual monitoring of high conservation values identified under C 9.1 	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p><i>Data are collected on growth rates, regeneration, and yield of all forest products harvested as well as the condition of the forest (data accuracy is appropriate to scale and intensity of management)</i></p> <p>Documented inventory</p> <p>Available maps and reports from other sources</p> <p><i>Skupljaju se podaci o prirastu, obnovi i prinosima svih šumskih proizvoda koji se iskorištavaju, također podaci o stanju šume (tačnost podataka je u skladu sa obimom i intenzitetom)</i></p>

☐ Invasive exotic species Obavljen je popis drvnih resursa, u skladu sa obimom i intenzitetom gazdovanja: ☐ Količini proizvoda koji se iskorištavaju ☐ Efektima aktivnosti kao što je navedeno u K6.1 ☐ Promjenama u karakteristikama kao što je navedeno u K6.2 ☐ Najmanje godišnji nadzor visokovrijednih zaštićenih šuma kao što je navedeno u K9.1 ☐ Invazivnim autohtonim vrstama	<i>gazdovanja)</i> Dokumentovani popis Dostupne mape i izvještaji iz drugih izvora
MA	
Indicator 8.2.3 Where non-timber products are used, a resource inventory is conducted, appropriate to the scale and intensity of forest management U slučaju da se koriste sporedni šumski proizvodi, obavlja se popis resursa u skladu sa obimom i intenzitetom gazdovanja	Verifiers & Guidance / <i>Dokaz i upute:</i> Documented Inventory Dokumentovani popis
MA	
Indicator 8.2.4 Data are collected on the composition and observed changes in the flora and fauna and the effectiveness of conservation activities, particularly of rare, threatened and endangered species Prikupljaju se podaci o sastavu i posmatraju se promjene na flori i fauni kao i efikasnost mjera očuvanja, posebno za rijetke, ranjive i ugrožene vrste	Verifiers & Guidance / <i>Dokaz i upute:</i> Monitoring data Podaci monitoringa
MA	
Indicator 8.2.5 Indicators to track long term changes in terms of environmental and social impacts of forest operations, including health and safety, are determined and monitoring data collected Određuju se indikatori za praćenje dugoročnih promjena okolišnog i sociološkog uticaja šumarskih operacija, uključujući zaštitu zdravlja i sigurnost na radu i prikupljaju se nadzorni podaci	Verifiers & Guidance / <i>Dokaz i upute:</i> Monitoring data Interviews with Forest Managers and consultation with local communities <i>The intent of the indicator is to ensure that long term trends in terms of the social and bio-physical environments can be measured. Specific indicators that can provide this information need to be identified.</i> Podaci monitoringa Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i konsultacija sa lokalnim zajednicama <i>Namjera definisanja ovog indikatora je da se obezbjedi mogućnost da se izmjere dugoročni trendovi u smislu društvene i bio-fizičke životne sredine. Potrebno je identifikovati specifične indikatore koju mogu da pruže ovu informaciju.</i>
MA	
Indicator 8.2.6	Verifiers & Guidance / <i>Dokaz i upute:</i>

Data are collected on any wild mammals culled Prikupljaju se podaci o bilo kojem odabranom divljem sisaru	Data Podaci
MA	
Indicator 8.2.7	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Post-harvest monitoring is carried out to assess waste and damage to the site. Obavlja se nadzor nakon izvršavanja aktivnosti iskorištavanja kako bi se procijenili otpaci i štete na mjestu izvođenja operacija.	Field observations Post-harvest monitoring record Terenska opažanja Zapisnici nadzora nakon obavljanja aktivnosti iskorištavanja
MA	
Indicator 8.2.8	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
The owner/manager records and analyses data on the costs, productivity and efficiency of forest management activities Organizacija/vlasnik šume zapisuje i analizira podatke o troškovima, produktivnosti i efikasnosti aktivnosti gazdovanja	Data and records Podaci i zapisi
MA	
Indicator 8.2.9	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
The results of such analyses (refer 8.2.8) are incorporated into plans Rezultati ovih analiza (vidi 8.2.8) su uključeni u planove	Data and records Podaci i zapisi
MA	
Indicator 8.2.10	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Contractors' performance is monitored, including compliance with contract specifications and legal requirements. In large scale organisations , formal auditing of contractors shall be carried out on a regular basis and records thereof maintained Aktivnosti izvođača radova se nadziru uključujući i poštovanje specifikacija navedenih u ugovoru i poštovanje zakonskih odredbi U velikim organizacijama, obavlja se redovna formalna kontrola izvođača radova i čuvaju se zapisi o tome	Interviews with Forest Managers and contractors. Audit documents <i>The intent of the indicator is not only the monitoring of the daily operations of contractors, but also their compliance with the requirements of their contracts, compliance with legal requirements, the payment of any fees and taxes and compensation of employees and allowances for leave and other associated requirements.</i> Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i izvođačima radova. Dokumenti o kontroli <i>Namjera definisanja ovog indikatora nije samo svakodnevni nadzor aktivnosti ugovarača, već i njihova usaglašenost sa odredbama Ugovora, zakonskim odredbama, plaćanje svih poreza i taksu, kao i zarada i naknada za odmor; i drugih pratećih zahtjeva</i>
MA	
Indicator 8.2.11	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
Waste disposal sites within the FMU are regularly	Interviews with Forest Managers and field observations

<p>checked</p> <p>Deponije smeća koje se nalaze u ŠPP se redovno provjeravaju</p>	<p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i terenska opažanja</p>
MA	
<p>Criterion 8.3</p>	<p>Documentation shall be provided by the forest manager to enable monitoring and certifying organisations to trace each forest product from its origin, a process known as the “chain of custody.” / Organizacija zadužena za gazdovanje šumom obezbjeđuje potrebnu dokumentaciju kako bi nadzornim organima i tijelima za certificiranje omogućili utvrđivanje porijekla svakog šumskog proizvoda u procesu koji se naziva “nadzorni lanac”.</p>
<p>Indicator 8.3.1</p> <p>There is a procedure for identifying all products (timber and non-timber) leaving the forest so that the recipient can easily determine the forest of origin.</p> <p>For <u>large scale organisations</u> this procedure shall be documented.</p> <p>Postoje razvijene procedure za identificiranje svih proizvoda (od drveta ili sporednih) koji se iznose iz šume kako bi primalac mogao lako utvrditi iz koje šume određeni proizvod vodi porijeklo.</p> <p>Za <u>velike organizacije</u>, ove procedure moraju biti dokumentovane.</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p><i>The scope of a joint FM/CoC certificate covers harvesting and transportation of roundwood to the first point of sale, unloading or processing. On site processing e.g. charcoal burning, use of a mobile saw-bench, or purchase and harvesting of standing timber by a third party (e.g. sawmill, harvesting contractor, timber merchant) must be covered by a separate chain of custody certificate if the products are to be sold as certified.</i></p> <p>Interview with Forest Managers</p> <p>Procedures.</p> <p><i>Zajedničko FM/CoC certificiranje pokriva iskorštavanje i transport oblovine do prve tačke prodaje, istovara ili obrade. Prerada na licu mjesta npr. paljenje drveta za proizvodnju drvenog uglja, upotreba pokretne pile za prorezivanje građe, kupovina i iskorštavanje dubećih stabala od strane trećih lica (npr. pilana, izvođača radova iskorštavanja, trgovaca drvetom) moraju biti pokriveni posebnim certifikatom za nadzorni lanac ako se proizvodi žele prodati kao certificirani.</i></p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom</p> <p>Procedure.</p>
MA	
<p>Indicator 8.3.2</p> <p>Documentation of origin and destination of all certified forest products is available for products held at landing areas, stacking areas and processing sites on the FMU</p> <p>Dostupna je dokumentacija o porijeklu i destinaciji svih certificiranih šumskih proizvoda na mjestu iskrcavanja, skladištenja i prerade na licu mjesta u ŠPP</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Delivery notes, receipts and stock records</p> <p>Zabilješke o isporuci, računi i zapisnici sa stovarišta</p>
MA	
<p>Indicator 8.3.3</p> <p>Sales invoices and other documentation related to sales of certified material include the chain of custody certificate number, in the correct format (SGS-FM/COC-XXXX) and indicating the FSC category “FSC 100%”.</p> <p>Fakture o prodaji i druga dokumentacija vezana za</p>	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Sales invoices</p> <p>Fakture o prodaji</p>

prodaju certificiranog materijala uključuju broj certifikata nadzornog lanca u tačnom formatu (SGS-FM/COC-XXXX) sa naznakom FSC kategorije „FSC 100%“		
MA		
Indicator 8.3.4	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:	
Records are kept of the total quantities of all products sold, as well as of quantities sold to any chain-of-custody certificate holders Vode s podaci o ukupnoj količini svih prodatih proizvoda, kao i o količini prodatoj svakom vlasniku certifikata nadzornog lanca	Sales records, invoices Podaci o prodaji, fakture	
MA		
Indicator 8.3.5	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:	
Use of the FSC trademark is in accordance with policy and has been approved by SGS Qualifor Korištenje FSC zaštitnog znaka odvija se u skladu sa politikom i odobrenjem od strane SGS Qualifor-a	Samples of trademark use Primjeri upotrebe zaštitnog znaka	
MA		
Criterion 8.4	The results of monitoring shall be incorporated into the implementation and revision of the management plan. / Rezultati nadzora se moraju uključiti u izvršenje i reviziju osnove gospodarenja.	
Indicator 8.4.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:	
The results of research and monitoring programmes are regularly analysed and incorporated into planning on a regular basis Rezultati istraživanja i programa nadzora se redovno analiziraju i ugrađuju u planiranje	Interviews with local experts and Forest Managers. Forest planning documents Razgovori sa lokalnim stručnjacima i organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom Dokumentacija o planiranju	
MA		
Indicator 8.4.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:	
There is evidence that monitoring results are used to improve forest management Postoji dokaz da se rezultati nadzora koriste u svrhu poboljšavanja gazdovanja	Interviews with local experts and Forest Managers Razgovori sa lokalnim stručnjacima i organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom	
MA		
Criterion 8.5	While respecting the confidentiality of information, forest managers shall make publicly available a summary of the results of monitoring indicators, including those listed in Criterion 8.2. / Poštujući povjerljivost informacija, organizacija zadužena za gazdovanje šumom daje na uvid javnosti sažetak rezultata indikatora nadzora, uključujući one navedene u Kriteriju 8.2.	
Indicator 8.5.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:	
Results and/or summaries of monitoring programmes (including those listed in Criterion 8.2) are available to the public within the accepted	Public summary Sažetak za javnost	

<p>norms of commercial confidentiality.</p> <p>Rezultati i / ili sažeci nadzornog programa (uključujući one koji su izlistani u kriterijumu 8.2.) su dostupni javnosti unutar prihvaćenih normi poslovne povjerljivosti.</p>	
MA	
<p>PRINCIPLE 9. MAINTENANCE OF HIGH CONSERVATION VALUE FORESTS/ ODRŽAVANJE VISOKOVRIJEDNIH ZAŠTIĆENIH ŠUMA</p> <p>Management activities in high conservation value forests shall maintain or enhance the attributes, which define such forests. Decisions regarding high conservation value forests shall always be considered in the context of a precautionary approach. / Aktivnosti gazdovanja u visokovrijednim zaštićenim šumama moraju održavati ili poboljšavati karakteristike koje ih definišu. Odluke u vezi sa visokovrijednim zaštićenim šumama moraju se uvijek razmatrati sa dozom opreza.</p>	
<p>Criterion 9.1 Assessment to determine the presence of the attributes consistent with High Conservation Value Forests will be completed, appropriate to scale and intensity of forest management. / Potrebno je napraviti procjenu kojom se utvrđuje postojanje atributa karakterističnih za visokovrijedne zaštićene šume u zavisnosti od nivoa i intenziteta aktivnosti gazdovanja.</p>	
Indicator 9.1.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>The FMU has been adequately assessed (in consultation with conservation organisations, regulatory authorities and other local and national stakeholders) and any HCVPs and their biological and/or socio-economic or cultural attributes have been identified</p> <p>ŠPP se odgovarajuće procjenjuje (u konsultaciji sa organizacijama za očuvanje, regulatornim vlastima i ostalim lokalnim i nacionalnim interesnim grupama) i identificiraju se sve visokovrijedne zaštićene šume (HCVP) i njihove biološke i/ili socio-ekonomske ili kulturne karakteristike</p>	<p><i>This requirement must be applied to all forests undergoing assessment. HCVPs possess one or more the following attributes:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Forest areas containing globally, regionally or nationally significant concentrations of biodiversity values and/or large landscape level forests where viable populations of most/all naturally occurring species exist in natural patterns of distribution and abundance; ☐ Rare, threatened or endangered ecosystems; ☐ Forests that provide basic ecological services in critical situations (e.g. water quality or flow, protection against erosion or natural disasters such as cyclones or hurricanes, pollinators); ☐ Forests fundamental to meeting basic economic or bio-physiological needs of local communities or critical to local community cultural identity. <p>Interviews with Forest Managers and local experts.</p> <p>Evidence of assessments.</p> <p><i>Ovaj zahtjev se mora primjeniti za sve šume nad kojima se vrši procjena. HCVP posjeduju jedan ili više sljedećih atributa:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Šumska područja koja globalno, regionalno ili nacionalno imaju značajnu koncentraciju biodiverzitetnih vrijednosti i/ili veliku pejzažnu vrijednost u kojima postoje zdrave populacije sa skoro svim ili svim prirodno nastanjenim vrstama koje se javljaju po prirodnom uzorku distribucije i učestalosti; ☐ Rijetki, ranjivi, ugroženi ekosistemi; ☐ Šume koje obezbjeđuju osnovne ekološke usluge u kriznim situacijama (npr. kvalitet ili protok vode, zaštitu od erozije,

	<p><i>prirodnih katastrofa kao što su cikloni ili uragani, oprašivanje);</i></p> <p>☐ <i>Šume koje predstavljaju osnovu za obezbjeđivanje ekonomskih ili bio-fizioloških potreba lokalnog stanovništva ili su bitne za kulturni identitet lokalnih zajednica.</i></p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i lokalnim stručnjacima.</p> <p>Dokazi o procjeni.</p>
MA	
Indicator 9.1.2	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Documented procedures and records</p> <p>Dokumentovane procedure i zapisi</p>
<p>For large scale organisations the assessment procedure shall be documented and records of consultation maintained</p> <p><i>Za velike organizacije, procedure za procjenu su dokumentovane i održavati zapisi o konsultacijama</i></p>	
MA	
Criterion 9.2	<p>The consultative portion of the certification process must place emphasis on the identified conservation attributes, and options for the maintenance thereof. / Savjetodavni dio procesa certificiranja stavlja naglasak na utvrđene attribute karakteristične za visokovrijedne zaštićene šume i opcije za njihovo održavanje.</p>
Indicator 9.2.1	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Management plans and maps</p> <p>Consultation with stakeholders and/or government agencies or evidence of input by these agents</p> <p>Planovi gazdovanja i mape</p> <p>Konsultacija sa interesnim grupama i/ili vladinim institucijama ili dokazi o učešću pomenutih strana</p>
<p>The owner/manager has determined appropriate management prescriptions for the HCVF in consultation with (and acceptable to) conservation organisations, regulatory authorities and other local and national stakeholders</p> <p><i>Organizacija/vlasnik šume pravi odgovarajuće upute za HCVF u konsultaciji sa (koji ih također i prihvataju) organizacijama za očuvanje, regulatornim vlastima i ostalim lokalnim i nacionalnim interesnim grupama</i></p> <p>SLIMF:</p> <p>The owner/manager has determined appropriate management prescriptions for the HCVF in consultation with (and acceptable to) conservation organisations and regulatory authorities.</p> <p><i>Organizacija/vlasnik šume pravi odgovarajuće upute za HCVF u konsultaciji sa (koji ih također i prihvataju) organizacijama za očuvanje i regulatornim vlastima.</i></p>	
MA	
Indicator 9.2.2	<p>Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:</p> <p>Interviews with Forest Managers, local experts and communities.</p> <p>Affected communities/persons are listed on the stakeholder list (refer Criterion 4.4).</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom, lokalnim stručnjacima i zajednicama.</p>
<p>When an HCVF has been identified for its socio-economic or cultural attributes, there shall be joint analysis and decision-making with the stakeholders directly affected</p> <p><i>U slučaju da je HCVF identifikovana na osnovu</i></p>	

svojih socio-ekonomskih ili kulturoloških atributa postoji zajednička analiza i donošenje odluka sa direktno pogođenim interesnim grupama	Pogođene zajednice/osobe su uvrštene u listu interesnih grupa (odnosi se na Kriterij 4.4).
MA	
<p>Criterion 9.3 The management plan shall include and implement specific measures that ensure the maintenance and/or enhancement of the applicable conservation attributes consistent with the precautionary approach. These measures shall be specifically included in the publicly available management plan summary. / Šumsko privredna osnova treba uključivati i provoditi posebne mjere kojima se osigurava održavanje i/ili poboljšavanje atributa karakterističnih za visokovrijedne zaštićene šume rukovodeći se uvijek principom opreza. Te mjere se navode i u sažetku šumsko privredne osnove koji se daje na uvid javnosti.</p>	
Indicator 9.3.1	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>All biological and/or social attributes of any HCVF identified are described in the management plan</p> <p>Svi biološki i/ili sociološki atributi svake HVCF su identificirani i opisani u planu gazdovanja</p>	<p>Management plan</p> <p>Plan gazdovanja</p>
MA	
Indicator 9.3.2	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>The plan describes the specific measures to be taken to enhance the identified attributes (see also Criterion 7.1)</p> <p>Plan opisuje specijalne mjere koje se trebaju poduzeti u cilju povećavanja identifikovanih atributa (pogledaj i Kriterij 7.1)</p>	<p>Management plan</p> <p>Plan gazdovanja</p>
MA	
Indicator 9.3.3	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>All measures are described in the public summary of the plan</p> <p>Sve mjere su opisane u javno dostupnom sažetku plana</p>	<p>Management plan</p> <p>Plan gazdovanja</p>
MA	
Indicator 9.3.4	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute:
<p>When an HCVF has been identified for biological values, management shall:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ maintain natural patterns of distribution and abundance of species, ☐ maintain natural evolutionary and ecological processes (biotic and abiotic, including disturbance), ☐ avoid fragmentation, and set aside core areas for strict protection <p>U slučaju da su HCVF identificirane na osnovu svojih bioloških vrijednosti, gazdovanje uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ održavati prirodne uzorke distribucije i ☐ održavati prirodnu evoluciju i ekološke procese (biotske, abiotske, uključujući i uznemiravanja), 	<p>Management plans and maps.</p> <p>Interviews with Forest Managers and local experts.</p> <p>Field observations.</p> <p>Planovi gazdovanja i mape.</p> <p>Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i lokalnim stručnjacima.</p> <p>Opažanja na terenu</p>

☐ izbjegavati fragmentaciju i izdvojiti jezgra za strogu zaštitu	
MA	
Indicator 9.3.5 Critically endangered forest landscapes must be subject to complete protection (i.e. no harvesting) Kritično ugroženi šumski pejzaži moraju se potpuno zaštititi (npr. nema iskorištavanja)	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute: Management plans and maps. Interviews with Forest Managers and local experts Planovi gazdovanja i mape. Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i lokalnim stručnjacima.
MA	
Criterion 9.4 Annual monitoring shall be conducted to assess the effectiveness of the measures employed to maintain or enhance the applicable conservation attributes. / Potrebno je vršiti godišnji nadzor kako bi se procijenila efektivnost mjera korištenih radi očuvanja i poboljšanja atributa karakterističnih za visokovrijedne zaštićene šume.	
Indicator 9.4.1 Monitoring indicators and frequency are defined in consultation with acknowledged experts, local and national stakeholders to monitor effectiveness of each measure described in the plan Indikatori za nadzor i učestalost nadzora su određeni, u konsultaciji sa priznatim stručnjacima, lokanim i nacionalnim interesnim grupma, kako bi se nadgledala efikasnost svake od mjera opisanih u planu	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute: Interviews with Forest Managers and local experts Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i lokalnim stručnjacima.
MA	
Indicator 9.4.2 Records of monitoring are kept and used, in consultation with acknowledged experts, local and national stakeholders, to adapt future management Nadzorni podaci se čuvaju i koriste, u konsultaciji sa priznatim stručnjacima, lokanim i nacionalnim interesnim grupma, kako bi se prilagodilo gazdovanje u budućnosti	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute: Records of monitoring Nadzorni podaci
MA	
Indicator 9.4.3 Managers are actively monitoring research developments which might contribute to management of HCVPs Organizacija aktivno motri na istraživačka dostignuća koja bi mogla doprinjeti gazdovanju nad HCVP <u>SLIME:</u> Managers are actively communicating with conservation and government agencies to access research developments which might contribute to management of HCVPs	Verifiers & Guidance / Dokaz i upute: Scientific evidence. Interviews with Forest Managers and local experts Naučni dokazi. Razgovori sa organizacijom zaduženom za gazdovanje šumom i lokalnim stručnjacima.

Organizacija aktivno komunicira sa organizacijama za očuvanje i vladinim organizacijama kako bi imala pristup istraživačkim dostignućima koja bi mogla doprinjeti gazdovanju u HCVF	
MA	
<p>PRINCIPLE 10. PLANTATIONS / PLANTAŽE</p> <p>Plantations shall be planned and managed in accordance with Principles and Criteria 1 - 9, and Principle 10 and its Criteria. While plantations can provide an array of social and economic benefits, and can contribute to satisfying the world's needs for forest products, they should complement the management of, reduce pressures on, and promote the restoration and conservation of natural forests. / Plantaže treba planirati i njima upravljati u skladu sa Principima i Kriterijima 1 - 9 i Principom 10 i njegovim kriterijima. Budući da plantaže mogu dati niz socioloških i ekonomskih koristi i mogu doprinjeti zadovoljavanju svjetskih potreba za proizvodima šumarstva, trebaju se koristiti za dopunu gazdovanja, smanjivanje pritisaka i promovisa nje obnavljanja i zaštite prirodnih šuma.</p>	
MA	There are no plantations in Bosnia and Herzegovina/ Nema plantaža u Bosni i Hercegovini

APPENDIX A/ DODATAK A

LAWS, REGULATIONS AND STANDARDS APPLICABLE IN BOSNIA AND HERZEGOVINA ZAKONI, PROPISI I STANDARDI ZA BOSNU I HERCEGOVINU

A.	NATIONAL LEGISLATION NACIONALNI PROPISI
	<p>Legal Rights to Harvest: Zakonska osnova iskorištavanja šuma</p> <p>Land tenure and management rights Nadležnost nad zemljištem i upravljanje</p> <p>Concession licenses Koncesijske licence</p> <p>Management and harvest planning Upravljanje šumama i plan iskorištavanja šuma</p> <p>Harvesting permits Dozvole za iskorištavanje šuma / sječu</p>
1.	<p>Law on concessions (state level – Bosnia and Herzegovina) Zakon o koncesijama BiH (državni nivo)</p> <p>Cantonal Laws on Forests (Una-Sana Canton) Zakon o šumama (Unsko-sanski kanton)</p> <p>Cantonal Law on Forests (Tuzla Canton) Zakon o šumama (Tuzlanski kanton)</p> <p>Cantonal Law on Forest (Herzeg-Bosnia Canton) Zakon o šumama (Hercegbosanski kanton)</p> <p>Cantonal Law on Forest (Zenica-Doboj Canton) July 2014 Zakon o šumama (Zenickodobojski kanton)</p> <p>Law on Forest (Republika Srpska) Zakon o šumama (Republika Srpska)</p> <p>Law on amendments of the Law on Forests (Republika Srpska) Zakon o izmjenama i dopunama zakona o šumama (Republika Srpska)</p> <p>Law on Wood Harvest (Federation of BiH) Zakon o uvjetima i načinu obavljanja djelatnosti rezanja drveta (Federacija BiH)</p> <p>Law on Public Enterprises (Federation of BiH) Zakon o javnim preduzećima (Federacija BiH)</p> <p>Law on Public Enterprises (Republika Srpska) Zakon o javnim preduzećima (Republika Srpska)</p> <p>Hunting Law (Federation of BiH) Zakon o lovstvu (Federacija BiH)</p> <p>Hunting Law (Republika Srpska) Zakon o lovstvu (Republika Srpska)</p> <p>Law on temporary prohibition of handling of state property of RS(Republika Srpska) Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom Republike Srpske</p> <p>Law on spatial planning (Republika Srpska) Zakon o uređenju prostora (Republika Srpska)</p> <p>Law on National Parks (Republika Srpska) Zakon o nacionalnim parkovima (Republika Srpska)</p> <p>Guideline on the conditions under which parties shall pasture, acorns, browsing, cutting branches and leaves, collecting litter and moss (Federation of Bosnia and Herzegovina) Pravilnik o uvjetima pod kojima se vrši paša, žirenje, brst, kresanje grana i lisnika, skupljanje šušnja i mahovine (Federacija BiH)</p> <p>Guideline on the condition sunder which parties shall pasture, acorns, browsing, cutting branches and leaves, collecting litter and moss (Republika Srpska) Pravilnik o uslovima pod kojima se vrši paša, žirenje, brst, kresanje grana i lisnika, skupljanje šušnja i mahovine (Republika Srpska)</p> <p>Guidelines on methods of marking of borders of state forests and forest lands, on types and methods of posting of border signs (Federation of BiH) Pravilnik o načinu obilježavanja granica državnih šuma i šumskog zemljišta, o vrsti i postavljanju graničnih znakova (Federacija BiH)</p>

	<p>Guidelines on methods of marking of borders of state forests and forest lands, on types and methods of posting of border signs (Republika Srpska) Pravilnik o načinu obilježavanja granica državnih šuma i šumskog zemljišta, o vrsti i postavljanju graničnih znakova (Republika Srpska)</p> <p>Regulation on contents of Forest Management Plans for state and private forests (Republika Srpska) Pravilnik o elementima i sadržaju šumskoprivrednih osnova za državne i privatne šume (Republika Srpska)</p> <p>Regulation on cadastre of forests and forest lands (Republika Srpska). Pravilnik o katastru šuma i šumskog zemljišta (Republika Srpska)</p> <p>Regulation on control of preparation of FMP (Republika Srpska) Pravilnik o kontroli izrade šumskoprivredne osnove (Republika Srpska)</p> <p>Regulation on licence issuing conditions for the companies that performs planning in forestry (Republika Srpska) Pravilnik o uslovima izdavanja licence preduzećima koja se bave projektovanjem u šumarstvu (Republika Srpska)</p> <p>Guidelines on basic elements for preparation of FMP (Tuzla Canton) Pravilnik o elementima za izradu šumskogospodarskih osnova (Tuzlanski kanton)</p>
	<p>Taxes and Fees Porezi i plaćanja</p> <p>☐ Payment of royalties and harvesting fees Isplata obaveza i naknada za sječu</p> <p>☐ Value added and sales taxes Porezi na dodatu vrijednost i porezi na promet</p> <p>Income and profit taxes Dohodak i porez na dobit</p>
2.	<p>Law on VAT (state level – Bosnia and Herzegovina) Zakon o porezu na dodatu vrijednost (BiH - državni nivo)</p> <p>Law on Accounting (Republika Srpska) Zakon o računovodstvu (Republika Srpska)</p> <p>Law on Accounting and Auditing (Federation of BiH) Zakon o računovodstvu i reviziji (Federacija BiH)</p> <p>Law on financial operations (Republika Srpska) Zakon o finansijskom poslovanju (Republika Srpska)</p> <p>Price List of hunting game and the use of wildlife and other services based on hunting market value (Federation of BiH) Cjenovnik odstrijela i upotrebe divljači te drugih usluga na bazi tržišne vrijednosti (Federacija BiH)</p> <p>Guideline on the amount of remuneration for the professional examination of seed and planting material and determination of the quality and labelling of seeds and seedlings (Federation of BiH) Pravilnik o visini naknade za izvršeni stručni pregled proizvodnje sjemena i sadnog materijala i utvrđivanje kvaliteta i deklarisanja sjemena i sadnog materijala (Federacija BiH)</p>
	<p>Timber Harvesting Activities Aktivnosti sječe drveta</p> <p>☐ Timber harvesting regulations Propisi za sječu drveta</p> <p>☐ Protected sites and species Zaštićene lokacija i vrste</p> <p>☐ Environmental requirements Propisi zaštite životne sredine</p> <p>☐ Health and safety Zdravlje i sigurnost</p> <p>Legal employment Politika upošljavanja</p>
3.	<p>Law on shares/ excises (state level – Bosnia and Herzegovina) Zakon o akcijama (državni nivo – BiH)</p> <p>Law on Wood Harvest (Tuzla Canton) Zakon o uslovima rezanja drveta (Tuzlanski kanton)</p> <p>Law on seed and plant material (Federation of BiH) Zakon o sjemenu i sadnjom materijalu šumskih i</p>

<p>hortikulturnih vrsta drveća i grmlja (Federacija BiH)</p> <p>Law on Nature Protection (Federation of BiH) Zakon o zaštiti prirode (Federacija BiH)</p> <p>Law on Waste Management (Federation of BiH) Zakon o upravljanju otpadom(Federacija BiH)</p> <p>Law on Waste Management (Republika Srpska) Zakon o upravljanju otpadom (Republika Srpska)</p> <p>Law on Water Protection (Federation of BiH) Zakon o zaštiti voda(Federacija BiH)</p> <p>Law on Water Protection (Republika Srpska) Zakon o zaštiti voda (Republika Srpska)</p> <p>Law on environmental protection (Federation of BiH) Zakon o zaštiti okoliša (Federacija BiH)</p> <p>Guidelines on tasks of the forest guard, methods of execution of tasks, contents of legitimacy of the guard and criteria for establishment of the area of forest guard region (Federation of BiH) Pravilnik o zadacima čuvara šuma, načinu izvršavanja zadataka, obliku i sadržaju legitimacije čuvara šuma i kriterijima za utvrđivanje veličine čuvarskog reona(Federacija BiH)</p> <p>Guidelines on range of actions regarding the establishment and maintenance of forest order and ways of its conduction (Tuzla Canton) Pravilnik o obimu mjera o uspostavljanju i održavanju šumskog reda i način njihovog provođenja (Tuzlanski kanton)</p> <p>Guidelines on methods of selection, marking and harvesting of trees or harvesting areas (Tuzla Canton) Pravilnik o načinu odabiranja, doznaci i sječi stabala ili površina za sječu (Tuzlanski kanton)</p> <p>Guidelines on silviculture, exploitation, collection and transport of NTFP's. (Tuzla Canton) Pravilnik o uzgoju, iskorištavanju, sakupljanju i prometu sekundarnih šumskih proizvoda (Tuzlanski kanton)</p> <p>Labour Law (Republika Srpska) Zakon o radu(Republika Srpska)</p> <p>Labour Law (Federation of BiH) Zakon o radu (Federacija BiH)</p> <p>Law on Fire Protection (Federation of BiH) Zakon o zaštiti od požara (Federacija BiH)</p> <p>Law on Fire Protection (Republika Srpska) Zakon o zaštiti od požara (Republika Srpska)</p> <p>Law on employment (Republika Srpska) Zakon o zapošljavanju (Republika Srpska)</p> <p>Law on mediation in employment and social security for the unemployed(Federation of BiH) Zakon o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih lica (Federacija BiH)</p> <p>Law on retirement and disability insurance (Republika Srpska) Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju (Republika Srpska)</p> <p>Law on retirement and disability insurance (Federation of BiH) Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju (Federacija BiH)</p> <p>Law on workplace safety (Republika Srpska) Zakon o sigurnosti na radu (Republika Srpska)</p> <p>Law on property taxes (Republika Srpska) Zakon o porezu na imovinu (Republika Srpska)</p> <p>Law on particular republic taxes (Republika Srpska) Zakon o posebnim republičkim taksama (Republika Srpska)</p> <p>Law on seed and planting material(Republika Srpska) Zakon o sjemenu i sadnom materijalu (Republika Srpska)</p> <p>Law on plant protection (Republika Srpska) Zakon o zaštiti bilja (Republika Srpska)</p> <p>Regulation on forest order (Republika Srpska) Pravilnik o šumskom redu (Republika Srpska)</p> <p>Regulations on conditions of pasture/grazing in state forests (Republika Srpska) Pravilnik o uslovima pod kojima se vrši paša u državnim šumama (Republika Srpska)</p> <p>Regulation on forest and crop fire protection measure (Republika Srpska) Pravilnik o mjerama zaštite šuma i usjeva od (Republika Srpska)</p> <p>Directive on temporary harvesting prohibition and transport of fruit trees in state and private forests (Republika Srpska) Naredba o privremenoj zabrani sječe i promet voćkarica u državnim i privatnim šumama (Republika Srpska)</p>
--

	<p>Regulation on records of performed jobs and performed actions foreseen by the FMP and executive plans (Republika Srpska) Pravilnik o evidenciji izvršenih radova i provedenih mjera predviđenih šumskoprivrednom osnovom i projektima za izvođenje (Republika Srpska)</p> <p>Collective Labour Agreement (Republika Srpska) Pojedinačni kolektivni ugovor (Republika Srpska)</p> <p>Regulation on conditions that have to be fulfilled by the contractors in forestry (Republika Srpska) Pravilnik o uslovima koje moraju ispunjavati izvođači radova u šumarstvu (Republika Srpska)</p> <p>Regulation on procedure for marking trees for felling (Republika Srpska) Pravilnik o vršenju doznake stabala za sječu (Republika Srpska)</p> <p>Regulation on professional examination of graduated forestry engineers and forestry technicians (Republika Srpska) Pravilnik o stručnim ispitima diplomiranih inženjera šumarstva i šumarskih tehničara (Republika Srpska)</p> <p>Regulation on Forest Health Monitoring (Republika Srpska) Pravilnik o monitoringu zdravstvenog stanja šuma (Republika Srpska)</p>
	<p>Third Party Rights Prava trećih strana</p> <p>Customary rights Običajna prava</p> <p>Free prior and informed consent (FPIC) Free prior and informed consent</p> <p>Rights of indigenous peoples Prava autohtonih naroda</p>
4.	NA Nije primjenljivo
	<p>Trade and Transport Prodaja i transport</p> <p>Classification of species, quantities, qualities Klasifikacija vrsta, količina, kvaliteta</p> <p>Trade and transport Prodaja i transport</p> <p>Offshore trading and transfer pricing Offshore trgovanje i transferne cijene</p>
5.	<p>Law on the Establishment of the Institute for Standardization (state level – Bosnia and Herzegovina) Zakon o osnivanju Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine (državni nivo)</p> <p>Law on Railways (state level – Bosnia and Herzegovina) Zakon o željeznicama (državni nivo)</p> <p>Regulation on transport of forest products (Republika Srpska) Pravilnik o prometu proizvoda šumarstva (Republika Srpska)</p> <p>Regulation on forest stamp (Republika Srpska) Pravilnik o šumskom žigu (Republika Srpska)</p> <p>Regulation on usage of official vehicle (Republika Srpska) Pravilnik o korišćenju službenih vozila (Republika Srpska)</p> <p>Regulation on the type and contents of the dispatching notes for forest products transport. (Republika Srpska). Pravilnik o obliku i sadržaju otpremnog iskaza za promet šumskih proizvoda (Republika Srpska)</p> <p>Guideline on the content and form of the declaration of the quality of forest and horticultural plant material, and the content and manner of keeping records on forms issued declarations on the quality of forest and horticultural seedlings (Federation of BiH) Pravilnik o sadržaju i obrascu deklaracije o kvalitetu šumskog i hortikulturnog sadnog materijala, te o sadržaju i načinu vođenja evidencije o izdatim obrascima deklaracije o kvalitetu šumskog i hortikulturnog sadnog materijala (Federacija BiH)</p> <p>Guideline on packaging, sealing and labelling of forest and horticultural seedlings (Federation of BiH) Pravilnik o načinu pakiranja, plombiranja i deklariranja šumskog i hortikulturnog sadnog materijala (Federacija BiH)</p> <p>Rulebook on contents and manner of issuing the form, content and manner of keeping records of the</p>

	<p>origin of semen (Federation of BiH) Pravilnik o sadržaju i načinu izdavanja uvjerenja i obliku, sadržaju i načinu vođenja evidencije o porijeklu sjemena (Federacija BiH)</p> <p>Regulation on conditions that ensure retention of quality seeds (Federation of BiH) Pravilnik o uslovima koji osiguravaju zadržavanje kvaliteta sjemena (Federacija BiH)</p>
	Custom regulations Carina
6.	<p>Law on Foreign Trade Policy (state level – Bosnia and Herzegovina) Zakon o spoljnoj trgovini (državni nivo)</p> <p>Law on Customs Policy (state level – Bosnia and Herzegovina) Zakon o carini (državni nivo)</p> <p>Law on Free Trade Zones (state level – Bosnia and Herzegovina) Zakon o slobodnim trgovinskim zonama (državni nivo)</p>
	CITES
7.	The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama biljaka i životinja
	Other Drugo
8.	Law on Public procurement (state level – Bosnia and Herzegovina) Zakon o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine (državni nivo)
B.	REGULATIONS PERTINENT TO FORESTRY RELATED TO AND EMERGING FROM NATIONAL LEGISLATION AND OTHER LEGISLATIVE INSTITUTIONS: PROPISI KOJI SE ODNOSE NA ŠUMARSTVO NA NIŽEM NIVOU I KOJA SU NASTALA U IZ NACIONALNOG ZAKONODAVSTVA I DRUGIH ZAKONSKIH INSTITUCIJA:
9.	Cantonal Forestry laws; entity forestry law in Federation of BiH is suspended and laws on lower levels are applied. Kantonalni zakoni o Šumana; entitetski zakon u FBiH je suspendovan i kantonalni zakoni pokrivaju sve aspekte šumarstva
C.	INTERNATIONAL AGREEMENTS PERTINENT TO FORESTRY MEĐUNARODNI UGOVORI KOJI SE ODNOSE NA ŠUMARSTVO
10.	Convention on Biological Diversity Konvencija o zaštiti biodiverziteta
11.	Convention on the International Trade in Endangered Species (CITES) Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama biljaka i životinja - CITES
12.	<p>International Labour Organisation (ILO) Međunarodna organizacija rada (ILO)</p> <p>C029 - Forced Labour Convention, 1930 (No. 29) C029 - Konvencija o prisilnom radu, 1930 (br. 29)</p> <p>C087 - Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948 (No. 87) C087 - Sloboda udruživanja i zaštita prava na organiziranje iz 1948 (br. 87)</p> <p>C098 - Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949 (No. 98) C098 - Pravo na organiziranje i kolektivno pregovaranje iz 1949 (br. 98)</p> <p>C100 - Equal Remuneration Convention, 1951 (No. 100) Konvencija o jednakoj nadoknadi</p> <p>C105 - Abolition of Forced Labour Convention, 1957 (No. 105) C105 - Ukidanje Konvencija o prisilnom radu, 1957 (broj 105)</p> <p>C111 - Discrimination (Employment and Occupation) Convention, 1958 (No. 111) C111 - Diskriminacija (zaposlenje i zanimanje), 1958 (br. 111)</p> <p>C138 - Minimum Age Convention, 1973 (No. 138) C138 - Konvencija o najnižoj dobi, 1973 (br. 138)</p> <p>C182 - Worst Forms of Child Labour Convention, 1999 (No. 182) C182 - Konvencija o najgorim oblicima dječjeg rada, 1999 (br. 182)</p>

C081 - Labour Inspection Convention, 1947 (No. 81) **C081 – Konvencija o inspekciji rada, 1947 (br. 81)**
C122 - Employment Policy Convention, 1964 (No. 122) **C122 - Konvencija o politici zapošljavanja, 1964 (br. 122)**
C144 - Tripartite Consultation (International Labour Standards) Convention, 1976 (No. 144) **C144 - Tripartitni konsultacije (međunarodni standardi rada), 1976 (br. 144)**
C017 - Workmen's Compensation (Accidents) Convention, 1925 (No. 17) **C017 – Radnička naknada (nesreća) Konvencija, 1925 (br. 17)**
C018 - Workmen's Compensation (Occupational Diseases) Convention, 1925 (No. 18) **C018 – Radnička kompenzacija (profesionalne bolesti) Konvencija, 1925 (br. 18)**
C019 - Equality of Treatment (Accident Compensation) Convention, 1925 (No. 19) **C019 – Konvencija o jednakost tretmana (naknade za nezgode na radu) Konvencija, 1925 (br. 19)**
C027 - Marking of Weight (Packages Transported by Vessels) Convention, 1929 (No. 27) **C027 – Konvencija o obilježavanju težina (paketi prevezena plovilima) 1929 (br. 27)**
C088 - Employment Service Convention, 1948 (No. 88) **C088 – Konvencija o zapošljavanju, 1948 (broj 88)**
C102 - Social Security (Minimum Standards) Convention, 1952 (No. 102) **C102 – Konvencija o socijalnoj sigurnosti (Minimalni standardi) iz 1952 (br. 102)**
C119 - Guarding of Machinery Convention, 1963 (No. 119) **C119 –Konvencija o čuvanju strojeva 1963 (br. 119)**
C131 - Minimum Wage Fixing Convention, 1970 (No. 131) **C131 – Konvencija o određivanju fiksne minimalna plaće, 1970 (br. 131)**
C132 - Holidays with Pay Convention (Revised), 1970 (No. 132) **C132 – Konvencija o plaćenom odmoru (revidirana), 1970 (br. 132)**
C135 - Workers' Representatives Convention, 1971 (No. 135) **C135 – Konvencija o predstavniku radnika, 1971 (br. 135)**
C142 - Human Resources Development Convention, 1975 (No. 142) **C142 –Konvencija o razvoju ljudskih potencijala, 1975 (br. 142)**
C148 - Working Environment (Air Pollution, Noise and Vibration) Convention, 1977 (No. 148) **C148 – Konvencija o radnoj sredini (onečišćenje zraka, buka i vibracije) 1977 (br. 148)**
C155 - Occupational Safety and Health Convention, 1981 (No. 155) **C155 – Konvencija o zaštiti na radu, 1981 (br. 155)**
C156 - Workers with Family Responsibilities Convention, 1981 (No. 156) **C156 – Konvencija o radnicima s obiteljskim obavezama 1981 (br. 156)**
C158 - Termination of Employment Convention, 1982 (No. 158) **C158 – Konvencija o otkazu radnog ugovora 1982 (br. 158)**
C161 - Occupational Health Services Convention, 1985 (No. 161) **C161 – Konvencija o zdravstvenim uslugama 1985 (br. 161)**
C175 - Part-Time Work Convention, 1994 (No. 175) **C175 – Konvencija o honorarnom poslu 1994 (br. 175)**
C183 - Maternity Protection Convention, 2000 (No. 183) **C183 - Konvencija o zaštiti majčinstva, 2000 (br. 183)**
 Ramsar Convention **Ramsar konvencija**
 Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats **Konvencija o zaštiti Europskih divljih vrsta i prirodnih staništa**
 The Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals **Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja**

	Agreement on the conservation of bats in Europe Sporazum o zaštiti šimšira u Europi Directive on the conservation of birds Direktiva o očuvanju ptica u prirodi Directive Habitat Direktiva Habitat
D.	LOCAL STANDARDS AND BEST OPERATING PRACTICES LOKALNI STANDARDI I DOBRE OPERATIVNE PRAKSE
13.	Guideline for High Conservation Value Forests (state level – Bosnia and Herzegovina) Vodič o šumama visoke zaštitne vrijednosti (državni nivo)

APPENDIX B/ DODATAK B

IUCN RED LIST FOR BOSNIA AND HERZEGOVINA IUCN CRVENA LISTA ZA BOSNU I HERCEGOVINU

LC – least concern; NT – Near threateand; VU – Vulnerable; EN – endangered; CR – Critically endangered; EW – Extinct in the wild; EX - Extinct

genname spcname spcauthor CLASSNAME rlcabb

Acipenser ruthenus Linnaeus, 1758 ACTINOPTERYGII VU

Aegypius monachus (Linnaeus, 1766) AVES NT

Alona hercegovinae Brancelj, 1990 CRUSTACEA VU

Anser erythropus (Linnaeus, 1758) AVES VU

Aquila clanga Pallas, 1811 AVES VU

Aquila heliaca Savigny, 1809 AVES VU

Aspius aspius (Linnaeus, 1758) ACTINOPTERYGII DD

Aulopyge huegeli Heckel, 1841 ACTINOPTERYGII EN

Aulopyge huegelii (Heckel, 1843) ACTINOPTERYGII VU

Austropotamobius pallipes (Lereboullet, 1858) CRUSTACEA VU

Austropotamobius torrentium (Schrank, 1803) CRUSTACEA VU

Aythya nyroca (Güldenstädt, 1770) AVES NT

Barbastella barbastellus (Schreber, 1774) MAMMALIA VU

Branta ruficollis (Pallas, 1769) AVES VU

Carcharhinus brachyurus (Günther, 1870) CHONDRICHTHYES NT

Carcharodon carcharias (Linnaeus, 1758) CHONDRICHTHYES VU

Cobitis elongata Heckel & Kner, 1858 ACTINOPTERYGII DD

Cobitis narentana Karaman, 1928 ACTINOPTERYGII VU

Coracias garrulus Linnaeus, 1758 AVES NT

Crex crex (Linnaeus, 1758) AVES NT

Dinaromys bogdanovi (Martino, 1922) MAMMALIA LR/nt

Dryomys nitedula (Pallas, 1778) MAMMALIA LR/nt

Dytiscus latissimus Blunck, 1923 INSECTA VU

Eliomys quercinus (Linnaeus, 1766) MAMMALIA VU

Emys orbicularis (Linnaeus, 1758) REPTILIA LR/nt

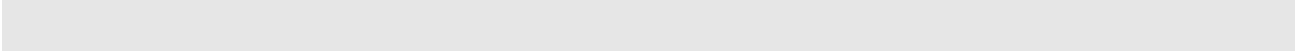
Epinephelus marginatus (Lowe, 1834) ACTINOPTERYGII EN
Eudontomyzon danfordi Regan, 1911 CEPHALASPIDOMORPHI LR/nt
Falco naumanni Fleischer, 1818 AVES VU
Falco vespertinus Linnaeus, 1766 AVES NT
Galeorhinus galeus (Linnaeus, 1758) CHONDRICHTHYES VU
Gallinago media (Latham, 1787) AVES NT
Glis glis (Linnaeus, 1766) MAMMALIA LR/nt
Gobio albipinnatus Lukasch, 1933 ACTINOPTERYGII DD
Grampus griseus (G. Cuvier, 1812) MAMMALIA DD
Graphoderus bilineatus Galewski, 1976 INSECTA VU
Hexanchus griseus (Bonnaterre, 1788) CHONDRICHTHYES LR/nt
Hucho hucho (Linnaeus, 1758) ACTINOPTERYGII EN
Chalcalburnus chalcoides (Güldenstädt, 1772) ACTINOPTERYGII DD
Chionomys nivalis (Martins, 1842) MAMMALIA LR/nt
Chirocephalus reiseri Marcus, 1913 CRUSTACEA VU
Chondrostoma knerii Heckel, 1843 ACTINOPTERYGII VU
Chondrostoma phoxinus Heckel, 1843 ACTINOPTERYGII EN
Knipowitschia croatica Mrakovcic, Kerovec, Misetic & Schneider, 1994 ACTINOPTERYGII VU
Lacerta mosorensis Kolombatovic, 1886 REPTILIA VU
Limosa limosa (Linnaeus, 1758) AVES NT
Lutra lutra (Linnaeus, 1758) MAMMALIA NT
Lycaena ottomanus (Lefčbvre, 1830) INSECTA VU
Maculineaalcon (Denis & Schiffermüller, 1775) INSECTA LR/nt
Marmaronetta angustirostris (Ménétriés, 1832) AVES VU
Micromys minutus (Pallas, 1771) MAMMALIA LR/nt
Microtus thomasi (Barrett-Hamilton, 1903) MAMMALIA LR/nt
Milvus milvus (Linnaeus, 1758) AVES NT
Misgurnus fossilis (Berg, 1949) ACTINOPTERYGII LR/nt
Mus spicilegus Petenyi, 1882 MAMMALIA LR/nt
Muscardinus avellanarius (Linnaeus, 1758) MAMMALIA LR/nt
Mycteroperca rubra (Bloch, 1793) ACTINOPTERYGII DD
Myotis bechsteini (Kuhl, 1817) MAMMALIA VU
Myotis capaccinii (Bonaparte, 1837) MAMMALIA VU

Myotis emarginatus (É. Geoffroy, 1806) MAMMALIA VU
Nannospalax leucodon (Nordmann, 1840) MAMMALIA VU
Neogobius kessleri (Günther, 1861) ACTINOPTERYGII DD
Numenius tenuirostris Vieillot, 1817 AVES CR
Nyctalus lasiopterus (Schreber, 1780) MAMMALIA LR/nt
Nyctalus leisleri (Kuhl, 1817) MAMMALIA LR/nt
Oxyura leucocephala (Scopoli, 1769) AVES EN
Pelecanus crispus Bruch, 1832 AVES VU
Phoxinellus adspersus (Heckel, 1843) ACTINOPTERYGII VU
Phoxinellus alepidotus (Heckel, 1843) ACTINOPTERYGII EN
Phoxinellus ghetaldii (Steindachner, 1882) ACTINOPTERYGII VU
Phoxinellus metohiensis (Steindachner, 1901) ACTINOPTERYGII VU
Phoxinellus pseudalepidotus Bogutskaya & Zupancic, 2003 ACTINOPTERYGII VU
Picea omorika (Pancic) Purk. CONIFEROPSIDA VU
Proteus anguinus Laurenti, 1768 AMPHIBIA VU
Pteromylaeus bovinus (Geoffroy St. Hilaire, 1817) CHONDRICHTHYES DD
Raja clavata Linnaeus, 1758 CHONDRICHTHYES LR/nt
Rhinolophus euryale Blasius, 1853 MAMMALIA VU
Rhinolophus ferrumequinum (Schreber, 1774) MAMMALIA LR/nt
Rhinolophus mehelyi Matschie, 1901 MAMMALIA VU
Sabanejewia aurata (De Filippi, 1863) ACTINOPTERYGII DD
Salmothymus obtusirostris (Heckel, 1851) ACTINOPTERYGII EN
Sciurus vulgaris Linnaeus, 1758 MAMMALIA NT
Sphyrna mokarran (Rüppell, 1837) CHONDRICHTHYES DD
Sphyrna zygaena Linnaeus 1758 CHONDRICHTHYES LR/nt
Squalius microlepis Heckel, 1843 ACTINOPTERYGII EN
Squalius svallize Heckel & Kner, 1858 ACTINOPTERYGII VU
Squalus acanthias Linnaeus, 1758 CHONDRICHTHYES VU
Squatina oculata Bonaparte, 1840 CHONDRICHTHYES EN
Squatina squatina (Linnaeus, 1758) CHONDRICHTHYES CR
Stizostedion volgensis (Gmelin, 1789) ACTINOPTERYGII DD
Stygodiaptomus kieferi Petkovski, 1981 CRUSTACEA VU
Stygodiaptomus petkovskii Brancelj, 1991 CRUSTACEA VU

Testudo hermanni Gmelin, 1789 REPTILIA LR/nt
Triturus dobrogicus (Kiritzescu, 1903) AMPHIBIA NT
Troglocaris anophthalmus (Kollar, 1848) CRUSTACEA VU
Umbra krameri Walbaum, 1792 ACTINOPTERYGII VU
Viburnum maculatum Pantz. MAGNOLIOPSIDA DD
Vipera ursinii (Bonaparte, 1835) REPTILIA EN
Zingel streber (Siebold, 1863) ACTINOPTERYGII VU
Zingel zingel (Linnaeus, 1766) ACTINOPTERYGII VU

APPENDIX C/ DODATAK C

LIST OF ISSUES OF CONTENTION RAISED BY STAKEHOLDERS IN TERMS OF THIS STANDARD / LISTA SPORNIH PITANJA OD STRANE INTERESNIH GRUPA U SMISLU OVOG STANDARDARDA

Issue Nr Sporno pitanje br.	Issue Sporno pitanje

End of Standard Kraj standarda